

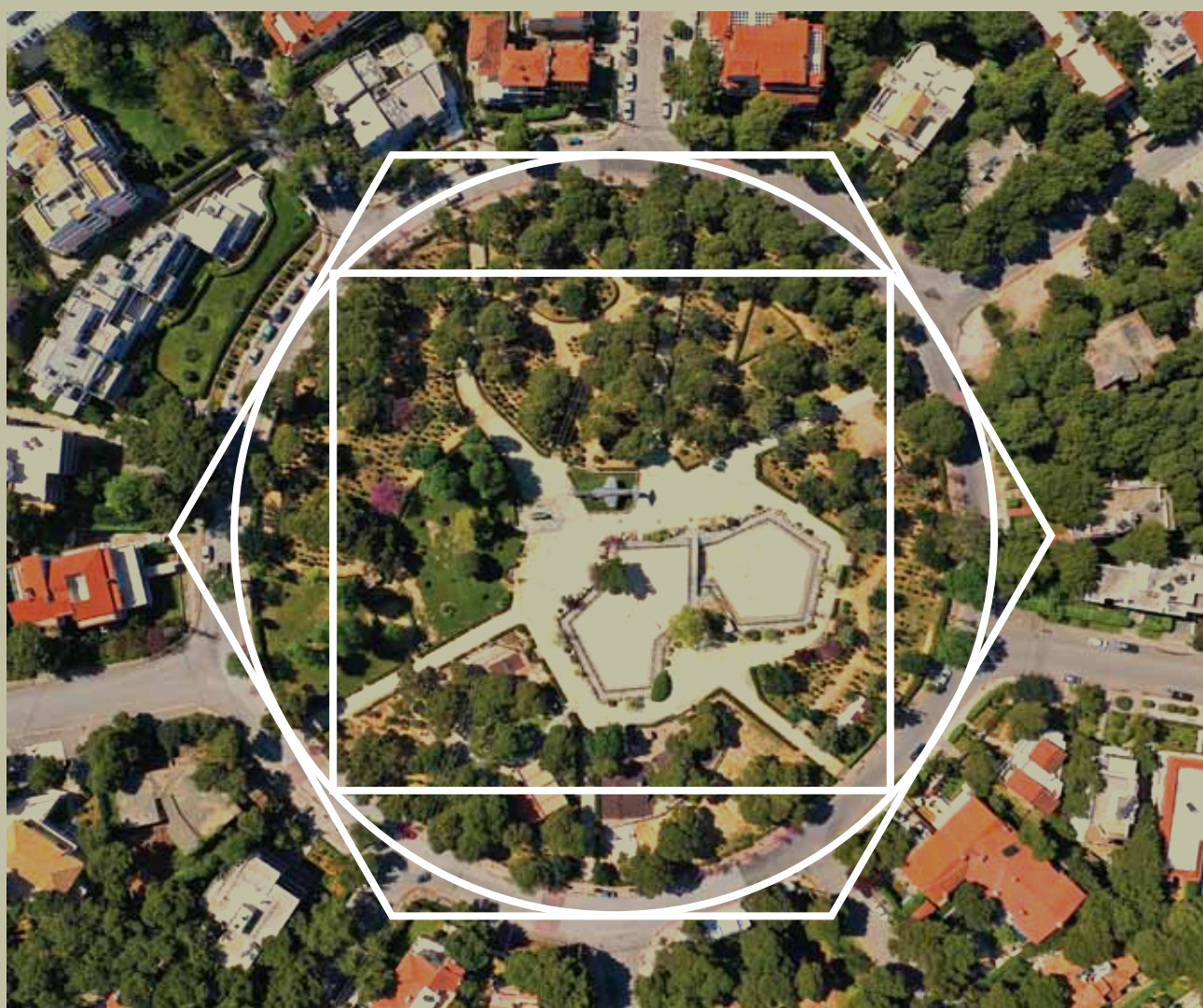

ΕΝΑ

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΤΕΛΩΝ

ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ
ΤΗΣ Π.Ε. ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝΑ

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

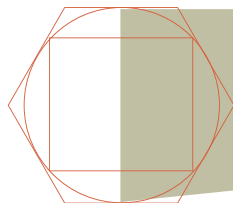
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΤΕΛΩΝ

ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ
ΤΗΣ Π.Ε. ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ

Κωνσταντίνος Βαρλαμίτης,
Οικονομολόγος,
τ. Πρόεδρος Ταμείου Παρακαταθηκών & Δανείων

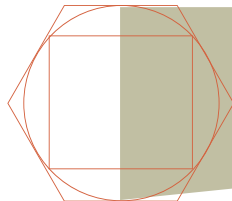
Μάιος 2025

Πηγή φωτογραφίας εξωφύλλου: Shutterstock

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ	03
2. ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	
i. Οι συντελεστές Δημοτικών Τελών Κατοικίας ανά Δήμο	04
ii. Οι μεταβολές των συντελεστών κατοικίας.	
α. Η μεταβολή των συντελεστών κατοικίας για το 2025	07
β. Η μεταβολή των συντελεστών κατοικίας τη τελευταία πενταετία	07
iii. Η κατά κεφαλή δαπάνη δημοτικών τελών κατοικίας	10
iv. Τα δημοτικά τέλη ανά νοικοκυριό	12
v. Η μεταβολή της δαπάνης των νοικοκυριών τη τελευταία 5ετία	13
vi. Περιοχές με αυξημένα εισοδήματα και συντελεστές κατοικίας	14
vii. ΕΝΦΙΑ και συντελεστές Δημοτικών Τελών κατοικίας.	17
3. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ	20
i. Συντελεστές Δημοτικών τελών επαγγελματικών χώρων ανά Δήμο	20
ii. Συντελεστές κατοικίας vs συντελεστές επαγγελματικών χώρων	24
iii. Επιχειρηματική δραστηριότητα και συντελεστές κατοικίας	26
iv. Εξέλιξη σχετικής αξίας δημοτικών τελών επιχειρηματικής δραστηριότητα	27
4. Η ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	28
i. Προσέγγιση του κόστους των ανταποδοτικών δαπανών ανά Δήμο	28
ii. Η κατά κεφαλή δαπάνη των στερεών αποβλήτων ανά Δήμο	30
iii. Βαθμός κάλυψης των δαπανών ανταποδοτικών υπηρεσιών από τα Δημοτικά Τέλη	32
5. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ	34
i. Γενικά	34
ii. Άτομα με αναπηρία	36
iii. Πολύτεκνες οικογένειες	38
iv. Μονογονεϊκές οικογένειες και μακροχρόνια άνεργοι	40
6. ΣΥΝΟΨΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	42

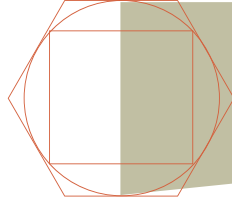
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο τέλος κάθε χρονιάς ολοκληρώνεται η διαδικασία προϋπολογισμού του επόμενου έτους για κάθε Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Μια διαδικασία που καθορίζονται οι δράσεις του επόμενου έτους και οι πηγές χρηματοδότησής τους.

Για τους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού, μια σημαντική κατηγορία δαπανών, αυτή που αφορά τις λεγόμενες ανταποδοτικές υπηρεσίες του Δήμου προς τους πολίτες του, δηλαδή οι υπηρεσίες της διαχείρισης της καθαριότητας και του φωτισμού στους δρόμους και τους κοινόχρηστους χώρους, χρηματοδοτείται αποκλειστικά και μόνο από τους κατοίκους και τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στα όρια κάθε Δήμου μέσω των Δημοτικών Τελών (ΔΤ).

Η πληρωμή των δημοτικών τελών γίνεται μέσω των λογαριασμών του ηλεκτρικού ρεύματος. Το ποσό για κάθε κάτοικο, επαγγελματία ή επιχείρηση καθορίζεται από τα δηλωθέντα τετραγωνικά κάθε κατοικίας ή επαγγελματικού χώρου επί ενός συντελεστή που προσδιορίζει τα τέλη ανά τετραγωνικό μέτρο (τμ).

Πόση όμως είναι η επιβάρυνση ανά τετραγωνικό μέτρο κατοικίας σε Δήμους με αντίστοιχα χαρακτηριστικά όπως αυτά των Δήμων του Βόρειου και του Νότιου Τομέα; Ποια είναι η πολιτική που ακολουθεί κάθε Δήμος; Τελικά είναι μικρή ή μεγάλη επιβάρυνση των Δημοτών; Για τον σκοπό αυτό στη παρούσα δημοσίευση γίνεται μια προσπάθεια καταγραφής αλλά και συσχέτισης των παραγόντων που επιδρούν στο ύψος των δημοτικών τελών, ιδίως αυτών της κατοικίας, ώστε στη συνέχεια ο καθένας να μπορέσει να βγάλει τα δικά του συμπεράσματα. Παράλληλα, γίνονται συγκρίσεις με τη προηγούμενη χρονιά αλλά και με το 2021 (πενταετία) ώστε να φανεί η τάση που υπάρχει σε κάθε Δήμο.

2. ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Από τα στοιχεία που έχουν αναρτήσει οι Δήμοι στη Διαύγεια για το 2025 προκύπτει ότι ο Δήμος Αλίμου στο Νότιο Τομέα με τέλη 1,83 €/ανά τετραγωνικό μέτρο (€/τμ) και ο Δήμος Φιλοθέης – Ψυχικού στο Βόρειο Τομέα με τέλη 1,78 €/τμ έχουν τα υψηλότερα τέλη από όλους τους Δήμους, όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 1, που αποτυπώνονται οι συντελεστές κάθε Δήμου των Περιφερειακών Ενοτήτων Βόρειου και Νότιου Τομέα Αθήνας.

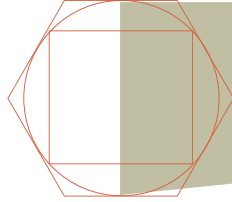
Ο μέσος όρος (μ.ο.) των συντελεστών των Δήμων του Βόρειου Τομέα είναι 1,49 €/τμ και είναι λίγο υψηλότερος αυτού των Δήμων του Νότιου Τομέα που είναι 1,44 €/τμ.

Σημειώνεται ότι στις περιπτώσεις όπου οι επιμέρους Δημοτικές Ενότητες του ιδίου Δήμου έχουν διαφορετικούς συντελεστές τελών, ή όπου οι συντελεστές προσδιορίζονται ανάλογα με την επιφάνεια της κατοικίας, τότε ο συντελεστής του Δήμου υπολογίζεται μεσοσταθμικά.

Από τα στοιχεία που παρατίθενται, τρεις Δήμοι του Βόρειου Τομέα (Μεταμόρφωσης, Νέας Ιωνίας και Αμαρουσίου) και τρεις Δήμοι του Νότιου Τομέα (Μοσχάτου – Ταύρου, Καλλιθέας και Αργυρούπολης Ελληνικού) είναι στο τμήμα με τους σχετικά χαμηλού ύψους συντελεστές (κάτω του 1,36). Αντίθετα, τέσσερις Δήμοι του Βόρειου Τομέα (Φιλοθέης – Ψυχικού, Πεντέλης, Χαλανδρίου και Κηφισιάς) και ένας Δήμος του Νότιου Τομέα (Αλίμου) βρίσκονται στο τμήμα με τους σχετικά υψηλούς συντελεστές (άνω του 1,60). Οι υπόλοιποι Δήμοι βρίσκονται στο επίπεδο με τους σχετικά μέσου ύψους συντελεστές.

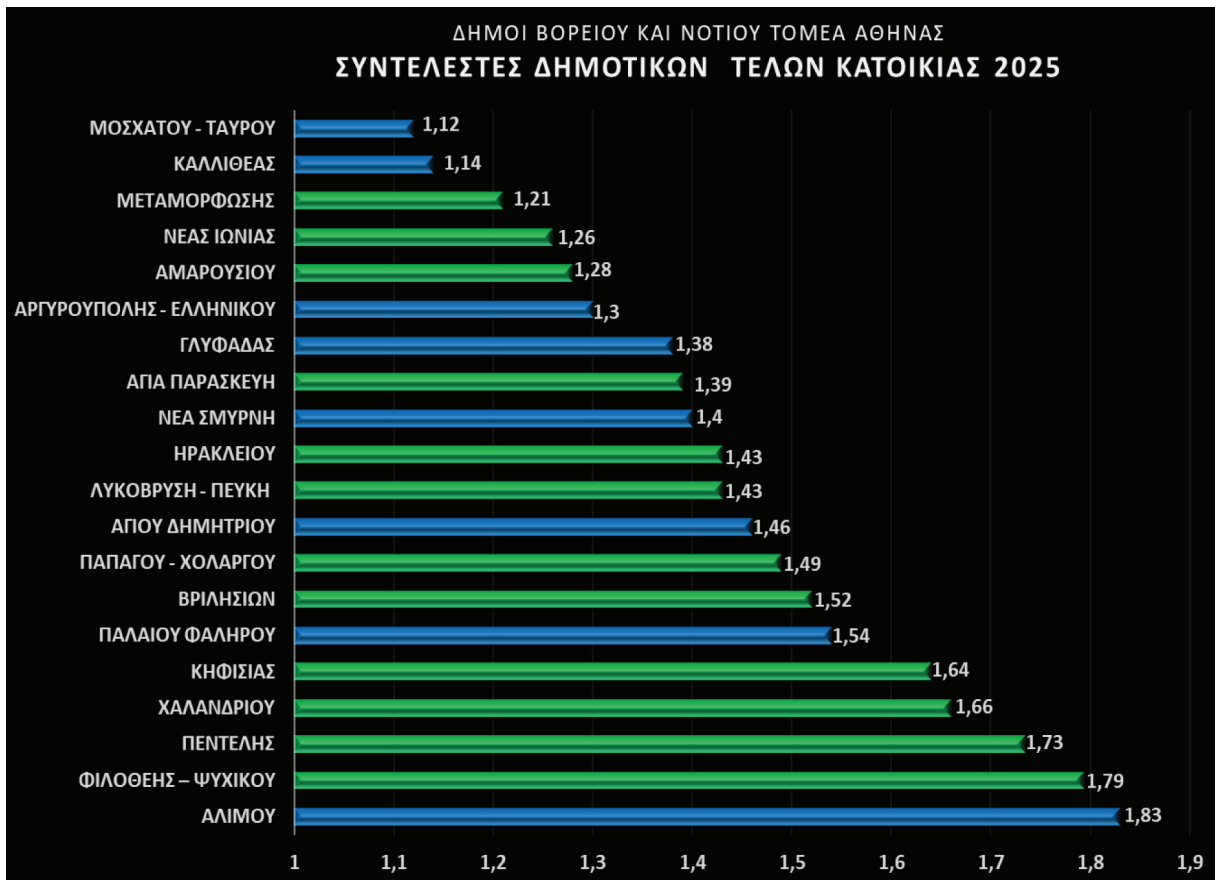
Ειδικά, παρατηρήσεις:

α) ο συντελεστής του Δήμου Κηφισιάς εμφανίζεται υψηλότερος του πραγματικού, γιατί το σύνολο των Δημοτικών Τελών υπολογίζονται με τον υψηλότερο συντελεστή που ισχύει για κάθε Δημοτική Ενότητα και όχι με αυτόν που αντιστοιχεί στα επιμέρους χαρακτηριστικά ζώνης και επιφάνειας κάθε κατοικίας και

β) ο συντελεστής του Δήμου Πεντέλης, εμφανίζεται από το Δήμο χαμηλότερος του πραγματικού, 1,66 αντί του ορθού συντελεστή 1,73 που προκύπτει μεσοσταθμικά.

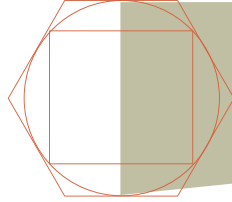
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1

Σημείωση: Με πράσινο οι Δήμοι του Βόρειου Τομέα και με μπλε οι Δήμοι του Νότιου Τομέα.

Ειδικότερα, ανά Δημοτική Ενότητα των Δήμων του Βόρειου Τομέα ισχύουν, επί μέρους, οι εξής συντελεστές δημοτικών τελών κατοικίας:

- ι. Δήμος Φιλοθέης Ψυχικού - Οι Δημοτικές Ενότητες Φιλοθέης και Παλαιού Ψυχικού έχουν συντελεστή 1,94 €/τμ ενώ η Δημοτική Ενότητα Νέου Ψυχικού έχει 1,42 €/τμ.

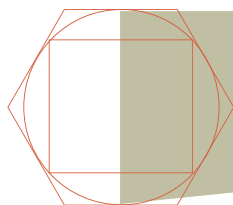

- ii. Δήμος Κηφισιάς - Η Δημοτική Ενότητα της Εκάλης έχει συντελεστή 1,91 €/τμ. Οι Δημοτικές Ενότητες Κηφισιάς και Νέας Ερυθραίας έχουν συντελεστές από 1,26€/τμ έως 1,60€/τμ, που προσδιορίζονται ανάλογα με τις ζώνες κάθε Δημοτικής Ενότητας και την επιφάνεια της κατοικίας. Όπως ήδη αναφέρθηκε, τα προβλεπόμενα έσοδα για τις Δημοτικές Ενότητες Κηφισιάς και Ν. Ερυθραίας υπολογίζονται με συντελεστή 1,60 €/τμ, που είναι ο υψηλότερος μεταξύ των συντελεστών που ισχύουν.
- iii. Δήμος Πεντέλης - Η Δημοτική Ενότητα Μελισσίων έχει σταθμισμένο μέσο συντελεστή 1,68 η Δημοτική Ενότητα Νέας Πεντέλης 1,78 και η Δημοτική Ενότητα Πεντέλης 1,87. Ειδικότερα, ο Δήμος έχει καθορίσει συντελεστές μεταξύ 1,20€/τμ και 2,10 €/τμ ανάλογα με την επιφάνεια της κάθε κατοικίας και για τις τρεις Δημοτικές Ενότητες.
- iv. Δήμος Χολαργού-Παπάγου - Η Δημοτική Ενότητα Παπάγου έχει συντελεστή 1,65 €/τμ ενώ αυτή του Δήμου Χολαργού 1,40 €/τμ.
- v. Δήμος Πεύκης-Λυκόβρυσσης - Συντελεστής 1,43 €/τμ και για τις δύο Δημοτικές Ενότητες Πεύκης και Λυκόβρυσσης.

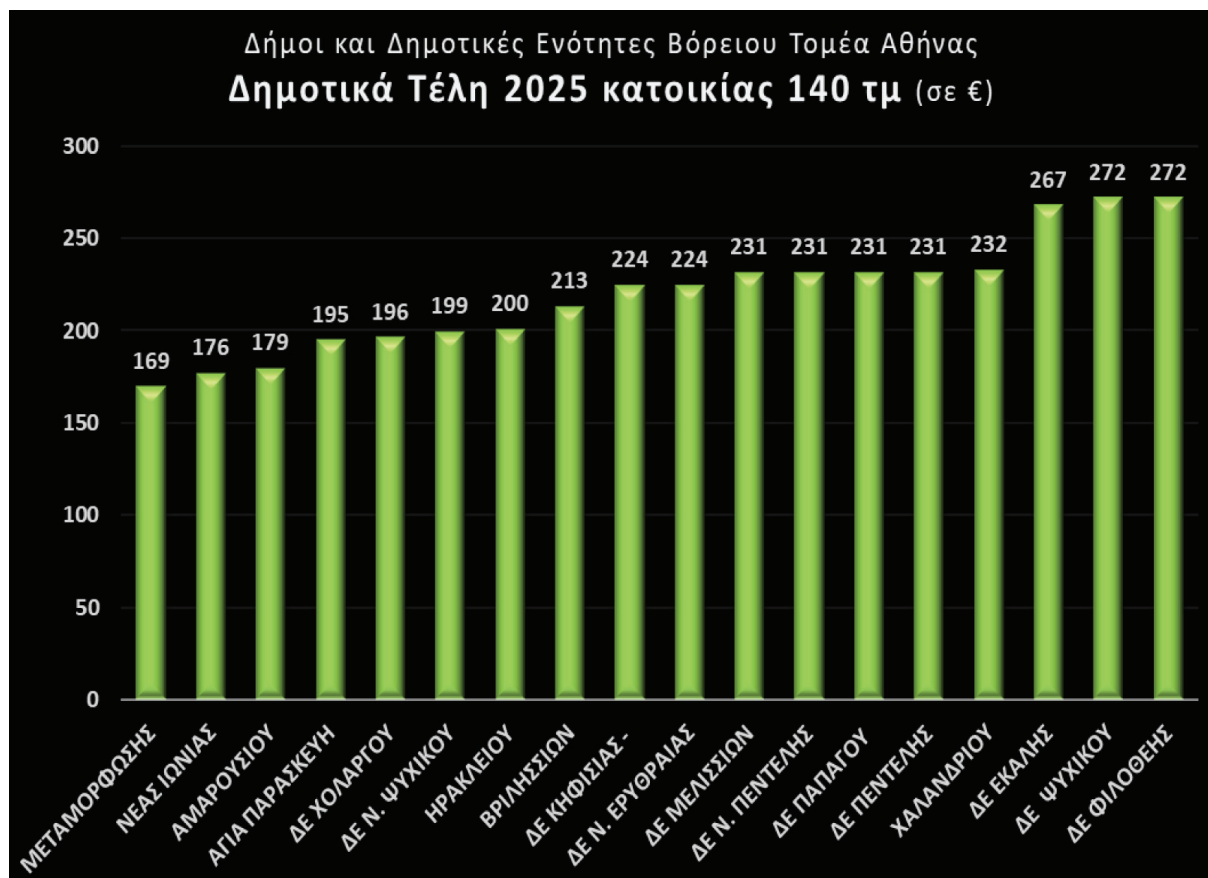
Ειδικότερα για τους κατοίκους των Δήμων του Βόρειου Τομέα, στο παράδειγμα κατοικίας επιφάνειας 140 τμ (ανεξάρτητα από το είδος της, διαμέρισμα, μεζονέτα, ή μονοκατοικία) τα δημοτικά τέλη που θα καταβληθούν μπορεί να διαφέρουν μέχρι και 102,2 €, ανάλογα με τη περιοχή της κατοικίας.

Έτσι, στις Δημοτικές Ενότητες Ψυχικού και Φιλοθέης τα ετήσια δημοτικά τέλη θα είναι 272 €, στο Δήμο Πεντέλης και στη Δημοτική Ενότητα Παπάγου θα είναι 231, στη Μεταμόρφωση 169 € κ.λπ.

Αναλυτικότερα, τα Δημοτικά Τέλη ανά Δημοτική Ενότητα / Δήμο του Βόρειου Τομέα Αθήνας αποτυπώνονται στο Διάγραμμα 2 που ακολουθεί.

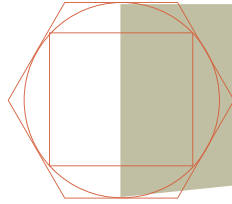
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2

2.2 Οι μεταβολές στους συντελεστές κατοικίας

2.2.α Η μεταβολή συντελεστών κατοικίας για το 2025

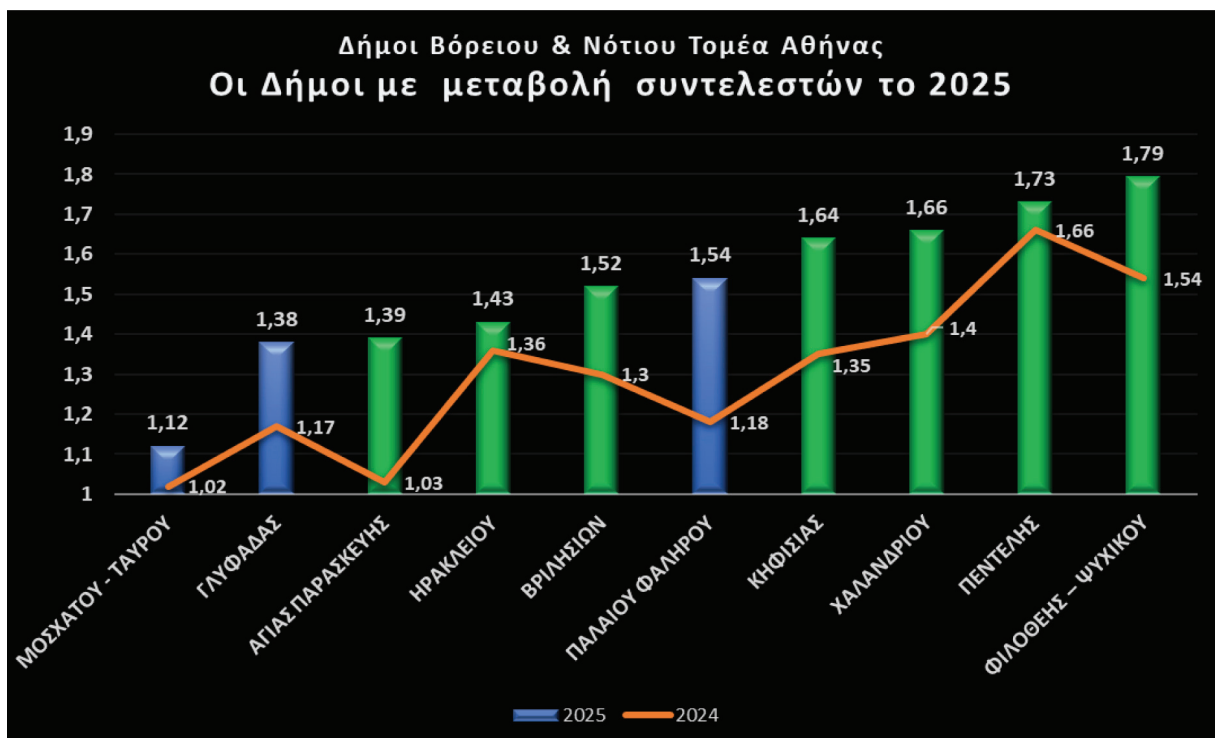
Τα δημοτικά τέλη, επαναπροσδιορίζονται κάθε χρόνο, αφού οι υπηρεσίες είναι ανταποδοτικές και ως εκ τούτου ανάλογα με το ύψος των προβλεπόμενων δαπανών που θα πρέπει να ισοσκελίσουν (επιτρεπόμενη απόκλιση +/- 10%). Για τον λόγο αυτό οι Δήμοι όταν τα προβλεπόμενα έσοδα τους από τα δημοτικά τέλη έχουν απόκλιση μεγαλύτερη από το 10% των σχετικών δαπανών, είναι υποχρεωμένοι να προσαρμόσουν ανάλογα τους συντελεστές δημοτικών τελών. Στο Διάγραμμα 3 απεικονίζονται οι Δήμοι του Βόρειου και Νότιου Τομέα Αθήνας που αύξησαν τους συντελεστές ΔΤ κατοικίας για το 2025.

Παρατηρείται αύξηση των συντελεστών σε σχέση με το 2024, σε επτά Δήμους από τους έντεκα του Βόρειου Τομέα (μέση αύξηση σε αυτούς 16,8%) και σε τρεις από τους οκτώ Δήμους του Νότιου Τομέα (μέση αύξηση σε αυτούς 19,4%), ως αποτέλεσμα του αυξημένου λειτουργικού κόστους των ανταποδοτικών υπηρεσιών (ενεργειακό κόστος, αύξηση μισθοδοσίας, τέλη ταφής απορριμμάτων, κ.λπ).

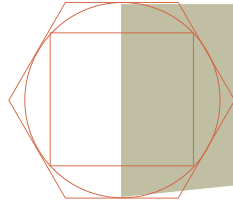
Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι για το 2025 κανένας Δήμος του Βόρειου ή του Νότιου Τομέα της Αθήνας δεν έχει προχωρήσει σε μείωση του συντελεστή δημοτικών τελών κατοικίας σε σχέση με αυτούς του 2024.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3

2.2.β Η μεταβολή συντελεστών ΔΤ κατοικίας τη τελευταία πενταετία

Σε σχέση με το 2021 (5ετία), παρατηρείται μια μέση αύξηση κατά 10,8% των συντελεστών ΔΤ κατοικίας. Αυτή είναι 10,6% για τους Δήμους του Βόρειου Τομέα και 11,7% για τους Δήμους του Νότιου Τομέα.

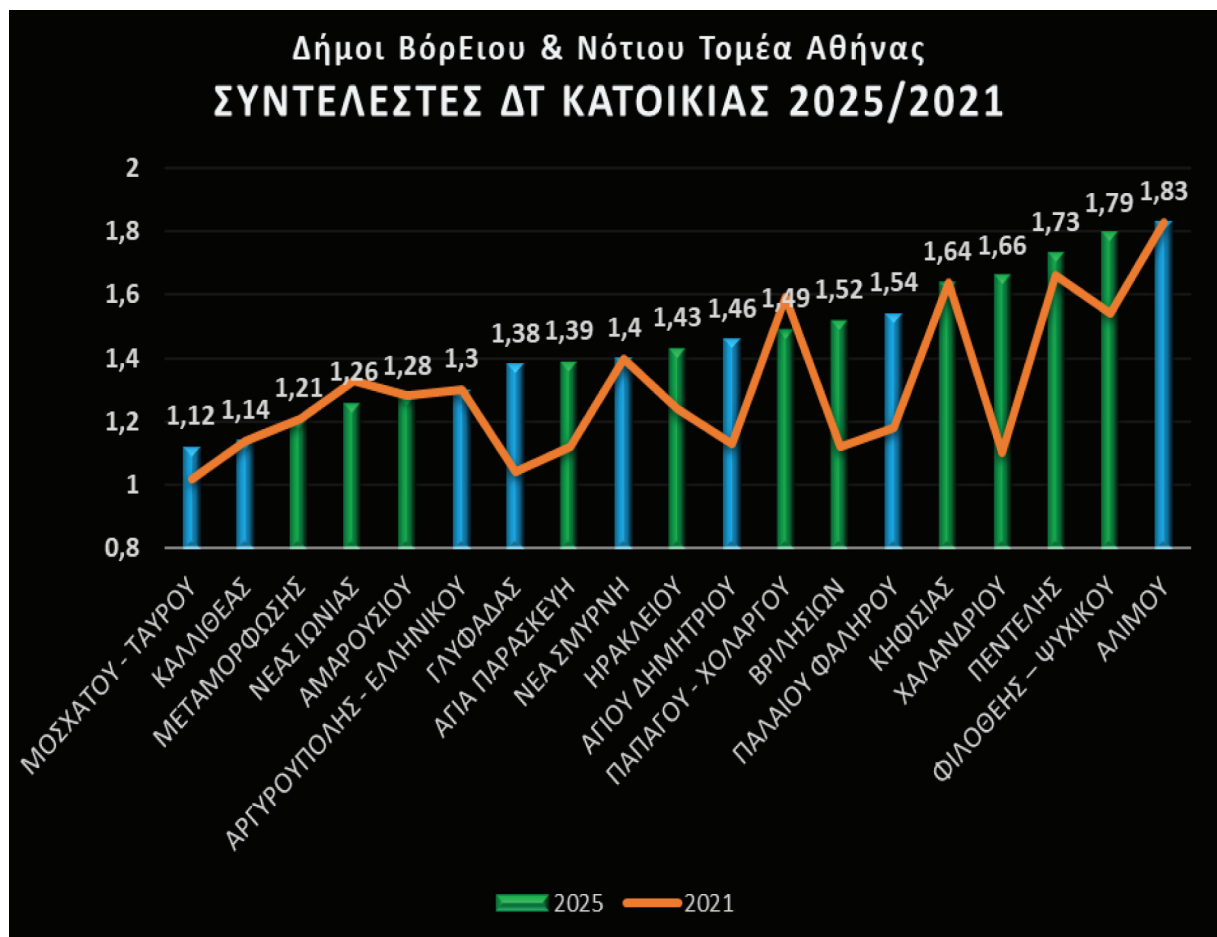
Μόνο δύο Δήμοι έχουν μειώσει τους συντελεστές δημοτικών τελών και αυτοί βρίσκονται στο Βόρειο Τομέα. Ο Δήμος Παπάγου - Χολαργού από 1,59 σε 1,49 (μείωση κατά 6,3%) και ο Δήμος Νέας Ιωνίας από 1,33 σε 1,26 (μείωση κατά 5,4%).

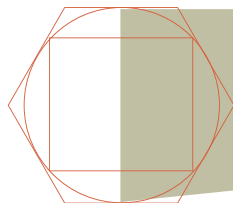
Από τους υπόλοιπους Δήμους τρεις Δήμοι του Βόρειου Τομέα (Μεταμόρφωσης, Κηφισιάς και Αμαρουσίου) και τέσσερις του Νότιου Τομέα (Καλλιθέας, Νέας Σμύρνης, Αργυρούπολης – Ελληνικού και Αλίμου) έχουν τους ίδιους συντελεστές με αυτούς του 2021.

Οι υπόλοιποι 10 Δήμοι έχουν αυξήσει τους συντελεστές τους κατά μ.ο. 24,8%.

Στο Διάγραμμα 4 που ακολουθεί αποτυπώνονται οι συντελεστές ΔΤ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4

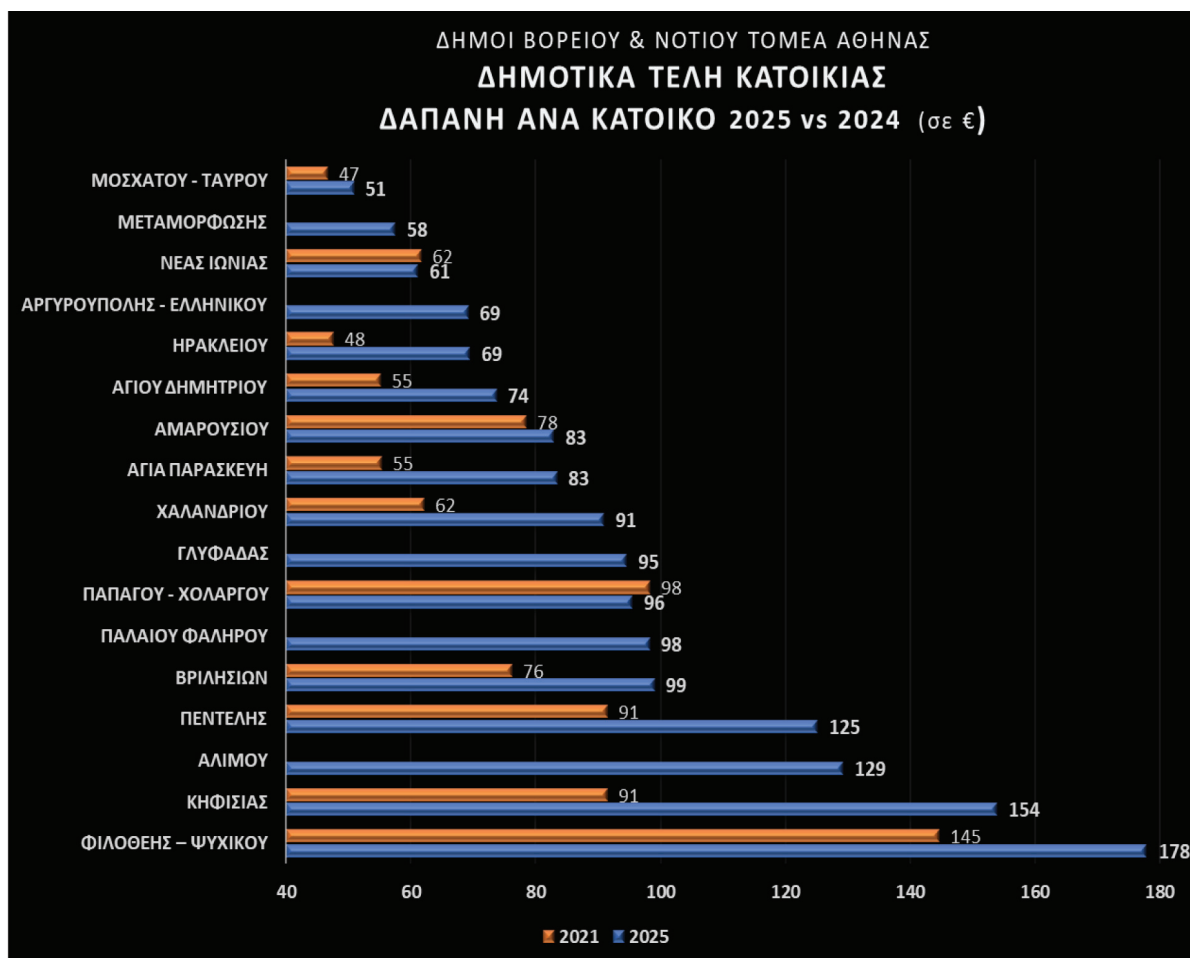

2.3 Η κατά κεφαλή δαπάνη δημοτικών τελών

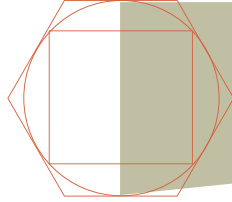
Σε ό,τι αφορά την κατά κεφαλήν δαπάνη δημοτικών τελών ανά Δήμο, αυτή επηρεάζεται σημαντικά από τα διαφορετικά μεγέθη κατοικιών, συνεπεία των διαφορετικών κοινωνικοοικονομικών διαρθρώσεων του πληθυσμού κάθε Δήμου που οδηγεί σε διαφορετικές συνθήκες διαβίωσης, όπως για παράδειγμα κατοικία με μεγαλύτερη επιφάνεια.

Έτσι, η υψηλότερη δαπάνη δημοτικών τελών ανά κάτοικο ετησίως είναι στο Δήμο Φιλοθέης – Ψυχικού με 178 €, ενώ η χαμηλότερη παρατηρείται στο Δήμο Μοσχάτου - Ταύρου με 51 €. Αναλυτικά τα στοιχεία ανά Δήμο απεικονίζονται στο Διάγραμμα 5 που ακολουθεί, στο οποίο εμφανίζεται και η αντίστοιχη δαπάνη για το 2024.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5

Σημείωση: Τα στοιχεία των συνολικών τελών κατοικίας προέρχονται από τις αναρτήσεις των Δήμων στη Διαύγεια, για τον προϋπολογισμό εσόδων του 2025, ενώ ο αριθμός μόνιμων κατοίκων, από την τελευταία απογραφή πληθυσμού 2021.

Ο σταθμισμένος μέσος όρος των τελών στο Βόρειο Τομέα υπολογίζεται σε 97 € ανά κάτοικο, ενώ στο Νότιο Τομέα σε 86 € ανά κάτοικο (δεν περιλαμβάνονται οι Δήμοι Καλλιθέας και Νέας Σμύρνης λόγω έλλειψης στοιχείων).

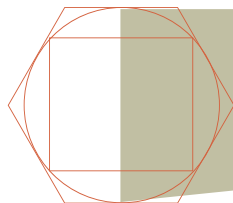
Στο τμήμα με τη σχετικά χαμηλή δαπάνη ανά κάτοικο (κάτω των 93€) βρίσκονται έξι Δήμοι του Βόρειου Τομέα (Χαλάνδρι, Αγία Παρασκευή, Μαρούσι, Ηράκλειο, Νέα Ιωνία και Μεταμόρφωση) και τρεις Δήμοι του Νότιου Τομέα (Αγίου Δημητρίου, Αργυρούπολης - Ελληνικού και Μοσχάτου - Ταύρου).

Δύο Δήμοι του Βόρειου Τομέα (Φιλοθέης – Ψυχικού και Κηφισιάς) βρίσκονται στο τμήμα με τη σχετικά υψηλή κατά κεφαλή δαπάνη (άνω των 136 €). Οι υπόλοιποι Δήμοι βρίσκονται στο μέσο σχετικά επίπεδο ύψους κατά κεφαλή δαπάνης.

Οι διαφοροποιήσεις αυτές παρατηρούνται και εντός του ίδιου Δήμου όπου Δημοτικές Ενότητες (ΔΕ) έχουν διαφορετικούς συντελεστές που προσδιορίζουν την κατά κεφαλή δαπάνη, δηλαδή διαφορετική επιφάνεια κατοικίας και διαφορετικοί συντελεστές τελών κατοικίας).

Ειδικότερα ανά Δημοτική Ενότητα των Δήμων του Βόρειου Τομέα η κατά κεφαλή δαπάνη δημοτικών τελών έχει ως εξής:

- i. Δήμος Φιλοθέης Ψυχικού - Η κατά κεφαλή δαπάνη στη Δημοτική Ενότητα Ψυχικού είναι 231 € , στη Δημοτική Ενότητα Φιλοθέης 217 € και στη δημοτική ενότητα Νέου Ψυχικού 102€.
- ii. Δήμος Κηφισιάς- Η κατά κεφαλή δαπάνη στη Δημοτική Ενότητα της Εκάλης είναι 303 €, στη Δημοτική Ενότητα Κηφισιάς 147 € και στη Δημοτική Ενότητα Νέας Ερυθραίας 128 €
- iii. Δήμος Πεντέλης - Η κατά κεφαλή δαπάνη στη Δημοτική Ενότητα Πεντέλης είναι 153 €, στη Δημοτική Ενότητα Νέας Πεντέλης είναι 138 € και στη Δημοτική Ενότητα Μελισσίων 115 €
- iv. Δήμος Χολαργού-Παπάγου - Η η κατά κεφαλή δαπάνη στη Δημοτική Ενότητα Παπάγου είναι 126 € ενώ αυτή στη Δημοτική Ενότητα Χολαργού 84 €.

2.4 Τα δημοτικά τέλη ανά νοικοκυριό

Ενδιαφέρον όμως έχει η μέση επιβάρυνση σε επίπεδο νοικοκυριού, αφού αυτή η δαπάνη είναι πιο αντιπροσωπευτική. Αναλυτικά για τους Δήμους του Βόρειου και του Νότιου Τομέα τα ετήσια τέλη για ένα μέσο νοικοκυριό απεικονίζονται στο Διάγραμμα 6.

Το εύρος της δαπάνης μεταξύ του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου που εμφανίζει τη χαμηλότερη δαπάνη (119 € ανά νοικοκυριό) και του Δήμου Φιλοθέης Ψυχικού που εμφανίζει την υψηλότερη δαπάνη (413 €), είναι 294 €.

Στο υψηλά σχετικό επίπεδο (δαπάνη άνω των 315 € ανά νοικοκυριό) είναι τρεις Δήμοι του Βόρειου Τομέα (Φιλοθέης-Ψυχικού, Κηφισιάς και Πεντέλης).

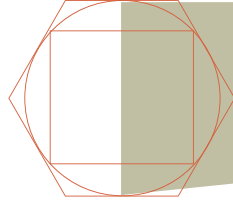
Στο χαμηλό σχετικά επίπεδο (δαπάνη κάτω των 217 € ανά νοικοκυριό) βρίσκονται επτά Δήμοι του Βόρειου Τομέα (Παπάγου – Χολαργού, Χαλάνδρι, Αγία Παρασκευή, Μαρούσι, Ηράκλειο, Μεταμόρφωση και Νέα Ιωνία) και τέσσερις Δήμοι του Νότιου Τομέα (Παλαιό Φάληρο, Άγιος Δημήτριος, Ελληνικό – Αργυρούπολη και Μοσχάτο – Ταύρος).

Οι υπόλοιποι Δήμοι ανήκουν στο σχετικά μέσο επίπεδο μέσης δαπάνης ανά νοικοκυριό.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6

Τα στοιχεία για τον μέσο αριθμό μελών ανά νοικοκυριό κάθε Δήμου προέρχονται από τα στοιχεία της απογραφής 2021 της ΕΛΣΤΑΤ. Το εύρος του αριθμού των μελών των Δήμων κυμαίνεται μεταξύ των 2,18 μελών ανά νοικοκυριό στο Δήμο Παλαιού Φαλήρου και των 2,58 μελών στο Δήμο Πεντέλης.

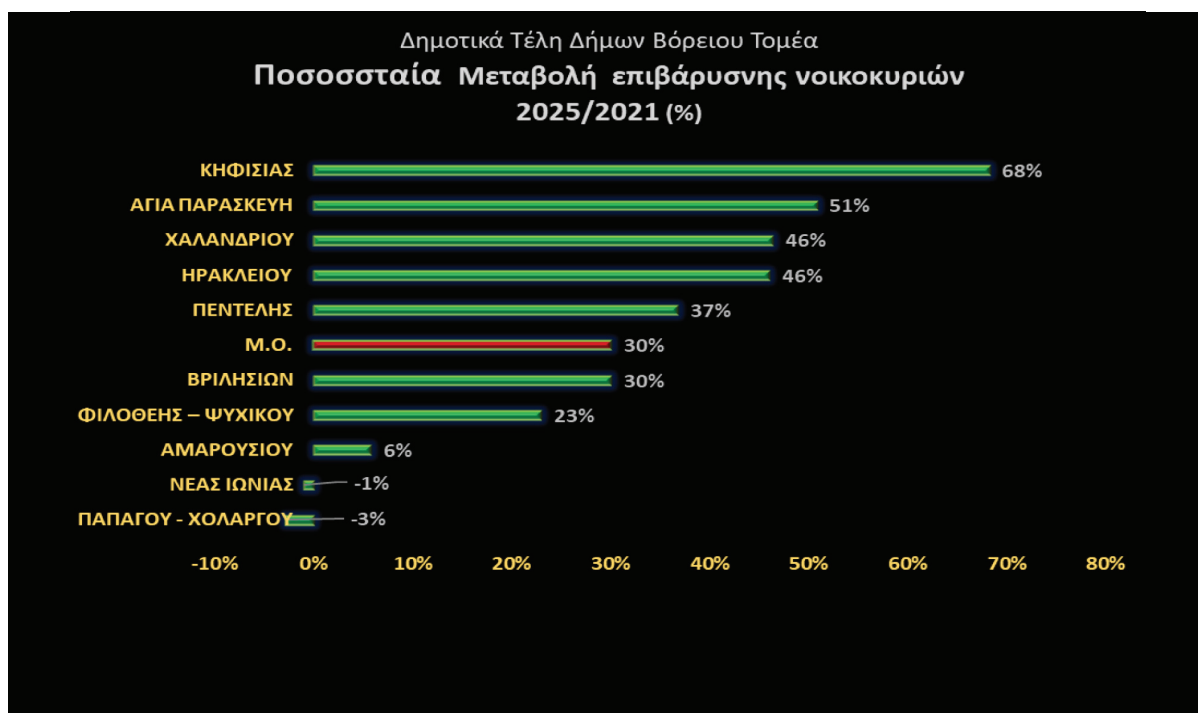

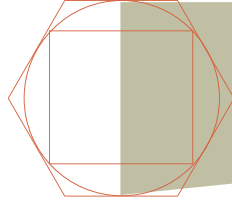
2.5 Η μεταβολή της δαπάνης των νοικοκυριών την τελευταία πενταετία

Ιδιαίτερη σημασία έχει η μεταβολή της πραγματικής επιβάρυνσης των νοικοκυριών από το 2021 γιατί εκτός από τη μεταβολή των συντελεστών έχει ολοκληρωθεί και η διαδικασία νομιμοποίησης αυθαιρεσιών δόμησης και επομένως έχει αυξηθεί η επιφάνεια των ηλεκτροδοτούμενων χώρων.

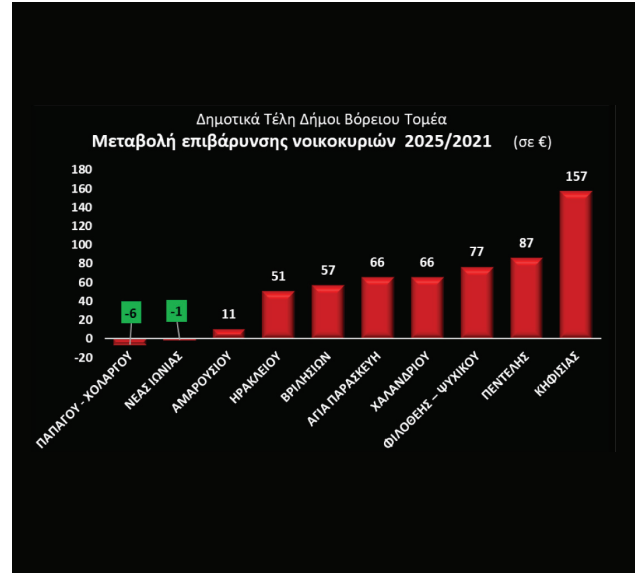
Σε επίπεδο Βόρειου Τομέα υπάρχει αύξηση της πραγματικής επιβάρυνσης των νοικοκυριών σε μέσο σταθμισμένο επίπεδο κατά σχεδόν 30%. Ειδικότερα η μεταβολή αυτή ανά Δήμο απεικονίζεται στο Διάγραμμα 7.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7

Η μεταβολή της πραγματικής δαπάνης είναι σχεδόν τριπλάσια της μέσης μεταβολής των συντελεστών (+10,8%) λόγω της παράλληλης αύξηση των δηλωμένων επιφανειών κατοικίας στο ΔΕΔΔΗΕ και της πολλαπλασιαστικής επίπτωσης της μεταξύ τους σχέσης. Στο διάγραμμα 8 αποτυπώνεται η ετήσια μεταβολή της χρηματικής δαπάνης των νοικοκυριών των Δήμων του Βόρειου Τομέα σε σχέση με το 2021.

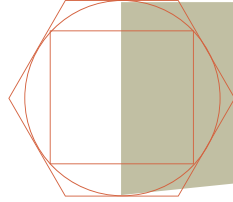
2.6 Εισοδήματα και συντελεστές δημοτικών τελών κατοικίας

Αν υπήρχαν διαθέσιμα τα εισοδήματα των κατοίκων θα μπορούσαμε να δούμε την αντιστοίχιση του ύψους των συντελεστών με αυτά.

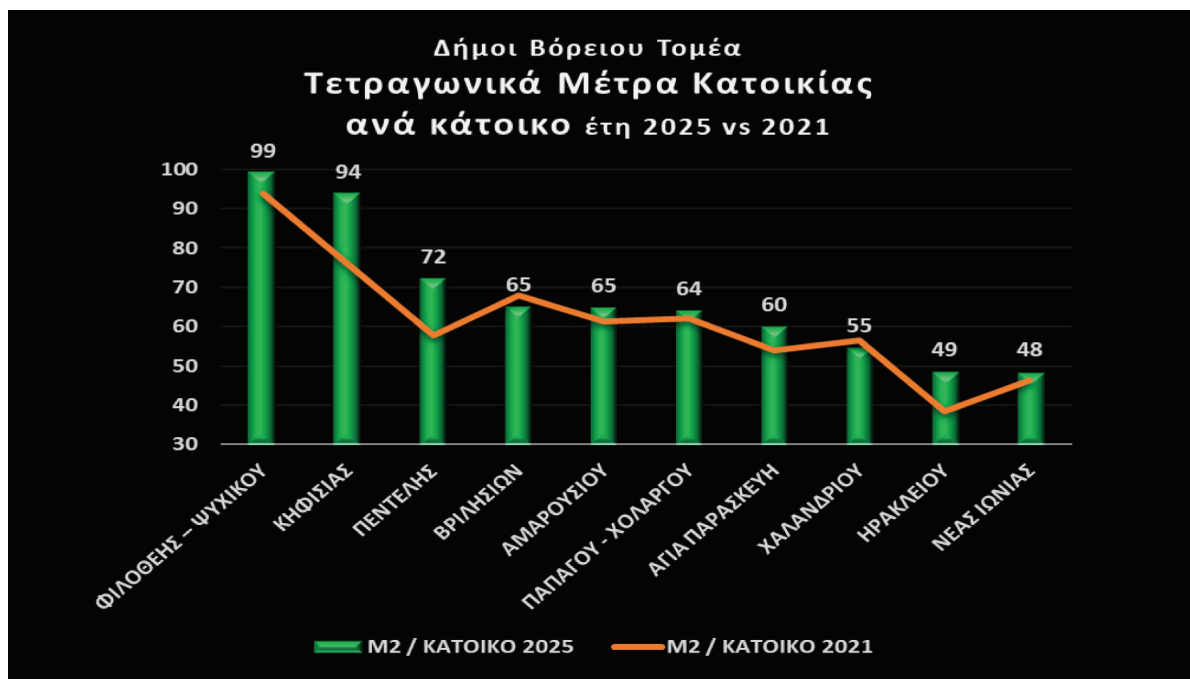
Επειδή όμως δεν είναι διαθέσιμα τα στοιχεία αυτά μπορεί να αξιοποιηθεί ο δείκτης των τετραγωνικών μέτρων κατοικίας που αντιστοιχούν στο κάθε κάτοικο.

Λογικά εκεί όπου υπάρχει σύρευση υψηλών εισοδημάτων, οι κάτοικοι αφενός διαμένουν σε μεγαλύτερες κατοικίες, η περιοχή είναι πιο αραιοκατοικημένη, υπάρχει περισσότερο πράσινο, πιθανώς αυξημένοι επί μέρους συντελεστές κόστους υπηρεσιών (πχ λιγότεροι κάτοικοι ανά φωτιστικό, περισσότερα κλαδέματα, μεγαλύτερες διαδρομές για τα απορριματοφόρα κλπ) και αφετέρου διαθέτουν την ευχέρεια καταβολής υψηλότερων τελών για περαιτέρω βελτίωση των παρεχόμενων, από τον Δήμο τους, υπηρεσιών.

Αντίστοιχα σε περιοχές με χαμηλότερα εισοδήματα, οι κατοικίες έχουν μικρότερες σχετικά επιφάνειες, παρατηρείται μεγαλύτερη πυκνότητα πληθυσμού και ενδεχομένως χαμηλότερες κατά κεφαλή δαπάνες.

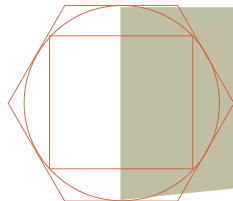

Σε ότι αφορά τη συνολική επιφάνεια των κατοικιών και προκειμένου να υπάρχει ένας συγκρίσιμος δείκτης στο Διάγραμμα 9 απεικονίζονται αναλυτικά τα τετραγωνικά μέτρα ανά κάτοικο για τα έτη 2025 και 2021 για τους Δήμους του Βόρειου Τομέα όπως αυτά προκύπτουν από τα τετραγωνικά κατοικίας που ηλεκτροδοτούνται σύμφωνα με τις αποφάσεις για τον προσδιορισμό των τελών κάθε Δήμου και την απογραφή του πληθυσμού 2021. Από τα στοιχεία προκύπτει για τη

Σημείωση:1. Τα στοιχεία των συνολικής επιφάνειας κατοικιών προέρχονται από τις αναρτήσεις των Δήμων στη Διαύγεια, για τον προϋπολογισμό εσόδων του 2025 και 2021 ενώ ο αριθμός μόνιμων κατοίκων, από την τελευταία απογραφή πληθυσμού 2021. 2. Στις επιφάνειες προφανώς συνυπολογίζονται οι κοινόχρηστοι χώροι πολυκατοικιών, οι αποθήκες κατοικιών κλπ.

Από τα στοιχεία προκύπτει για τη τελευταία πενταετία μια μέση αύξηση επιφάνειας κατοικιών 9,82%. Οι Δήμοι Ηρακλείου, Πεντέλης και Φιλοθέης – Ψυχικού εμφανίζουν σημαντική αύξηση άνω του 23%, ενώ αντίθετα οι Δήμοι Βριλησίων και Χαλανδρίου εμφανίζουν οριακή μείωση.

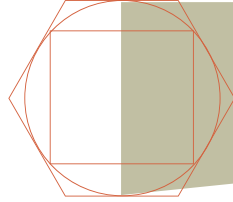
Στο υψηλό επίπεδο (άνω των 82τμ ανά κάτοικο) κατατάσσονται οι Δήμοι Φιλοθέης – Ψυχικού και Κηφισιάς.

Στο χαμηλό επίπεδο (κάτω των 65 τμ) κατατάσσονται οι Δήμοι Παπάγου Χολαργού, Αγίας Παρασκευής, Χαλανδρίου, Ηρακλείου και Νέας Ιωνίας.

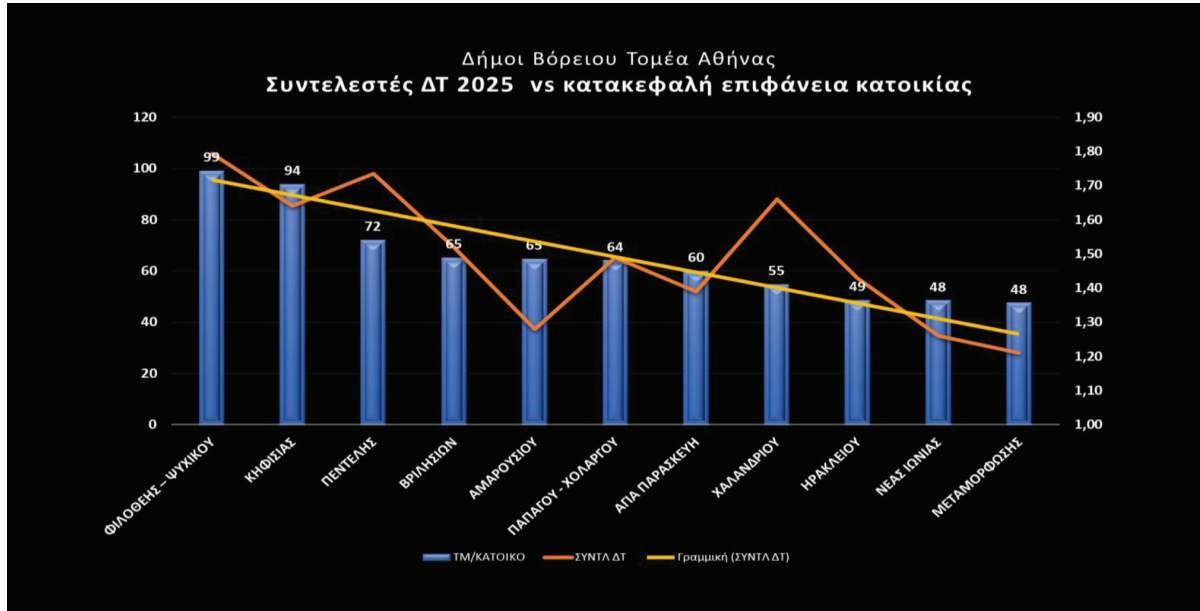
Οι υπόλοιποι Δήμοι (Πεντέλης, Βριλησίων και Αμαρουσίου) βρίσκονται στο μέσο επίπεδο. Ειδικότερα ανά Δημοτική Ενότητα των Δήμων του Βόρειου Τομέα τα τετραγωνικά μέτρα που αντιστοιχούν στο κάθε κάτοικο είναι τα εξής:

- i. Δήμος Φιλοθέης Ψυχικού, στη Δημοτική Ενότητα Ψυχικού αντιστοιχούν 119 τμ ανά κάτοικο, στη Δημοτική Ενότητα Φιλοθέης 112 τμ ανά κάτοικο, και στη Δημοτική Ενότητα Νέου Ψυχικού έχει 72 τμ ανά κάτοικο.
- ii. Δήμος Κηφισιάς, στη Δημοτική Ενότητα της Εκάλης αντιστοιχούν 159 τμ ανά κάτοικο, στη Δημοτική Ενότητα Κηφισιάς 92 τμ ανά κάτοικο και στη Δημοτική Ενότητα Νέας Ερυθραίας 80 τμ ανά κάτοικο
- iii. Δήμος Πεντέλης, στη Δημοτική Ενότητα Πεντέλης αντιστοιχού 82 τμ ανά κάτοικο, στη Δημοτική Ενότητα Νέας Πεντέλης 78 τμ ανά κάτοικο και στη Δημοτική Ενότητα Μελισσίων 68 τμ ανά κάτοικο
- iv. Δήμος Χολαργού – Παπάγου στη Δημοτική Ενότητα Παπάγου αντιστοιχούν 77 τμ ανά κάτοικο ενώ στη Δημοτική Ενότητα Χολαργού 60 τμ ανά κάτοικο.

Στο Διάγραμμα 10 λοιπόν που ακολουθεί συσχετίζεται ο δείκτης «τετραγωνικά μέτρα κατοικίας ανά κάτοικο» δηλαδή η παράμετρος ένδειξης εισοδημάτων με τον συντελεστή των δημοτικών τελών κατοικίας κάθε Δήμου του Βόρειου Τομέα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10

Από το διάγραμμα αυτό προκύπτει ότι για τους περισσότερους Δήμους υπάρχει μια λογική αντιστοίχισης εισοδημάτων / επιφάνειας κατοικιών και του ύψους των συντελεστών του Δήμου (πχ Δήμοι Παπάγου – Χολαργού, Κηφισιάς, Αγίας Παρασκευής, Ηρακλείου, Νέας Ιωνίας, Μεταμόρφωσης, Φιλοθέης Ψυχικού).

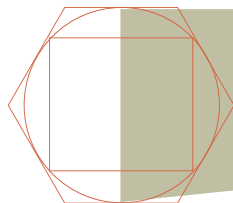
Σχετικά χαμηλότερος συντελεστής σε σχέση με το μέγεθος της κατοικίας παρατηρείται στο Δήμο Αμαρουσίου.

Υψηλότεροι συγκριτικά συντελεστές σε σχέση με το μέγεθος κατοικίας στους Δήμους Πεντέλης και Χαλανδρίου.

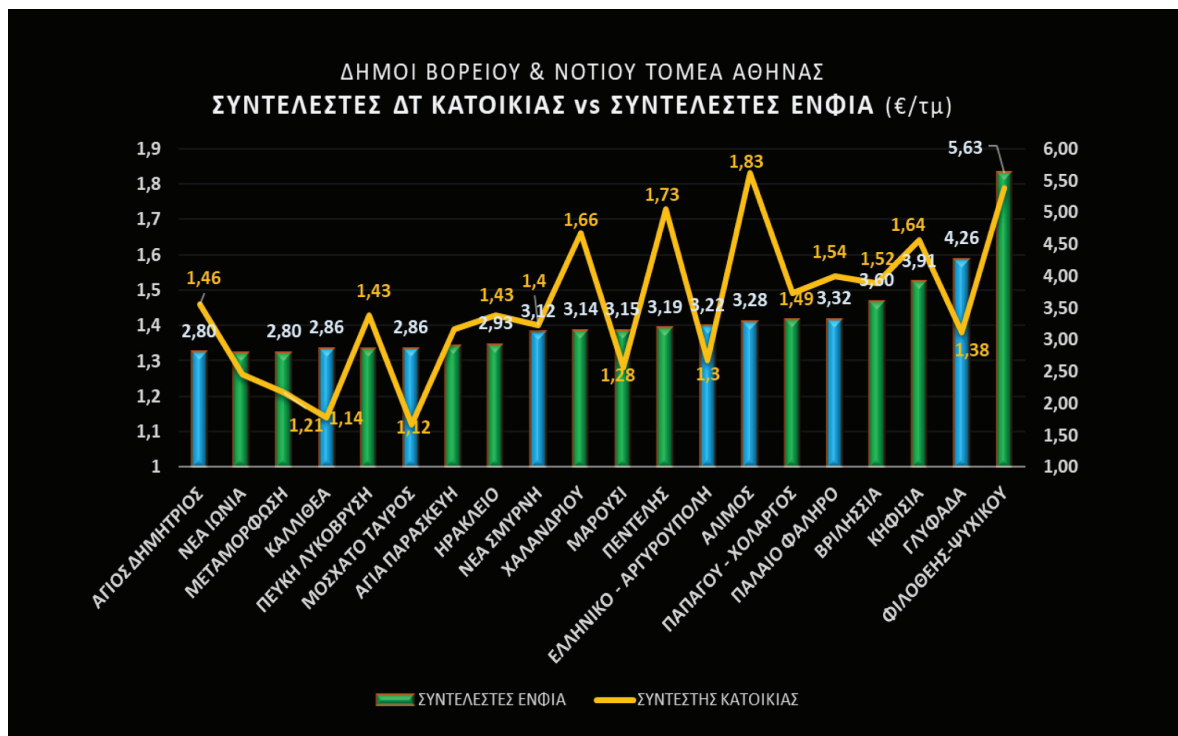
2.7 ΕΝΦΙΑ και συντελεστές ΔΤ κατοικίας

Στο Διάγραμμα 11, απεικονίζεται η σχέση μεταξύ του μέσου όρου των συντελεστών ΕΝΦΙΑ ανά Δήμο με τον συντελεστή Δημοτικών Τελών κατοικίας.

Σε σχέση λοιπόν με την αξία των ακινήτων συγκριτικά με τους άλλους Δήμους θεωρούνται υψηλοί οι συντελεστές δημοτικών τελών κατοικίας των Δήμων Αλίμου, Πεντέλης, Χαλανδρίου και Αγίου Δημητρίου.

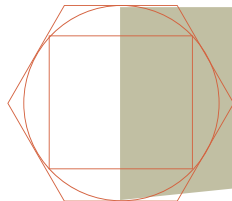
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 11

Οπότε αναπόφευκτα τίθεται το ερώτημα σε τι ποσοστό του ΕΝΦΙΑ του ακινήτου αντιστοιχούν τα Δημοτικά Τέλη κατοικίας κάθε Δήμου. Στο Διάγραμμα 12 η αποτύπωσή σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας. Διευκρινίζεται ότι χρησιμοποιείται ο βασικός φόρος του ΕΝΦΙΑ χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι λοιπές παράμετροι (πχ όροφος κατοικίας, παλαιότητα κλπ).

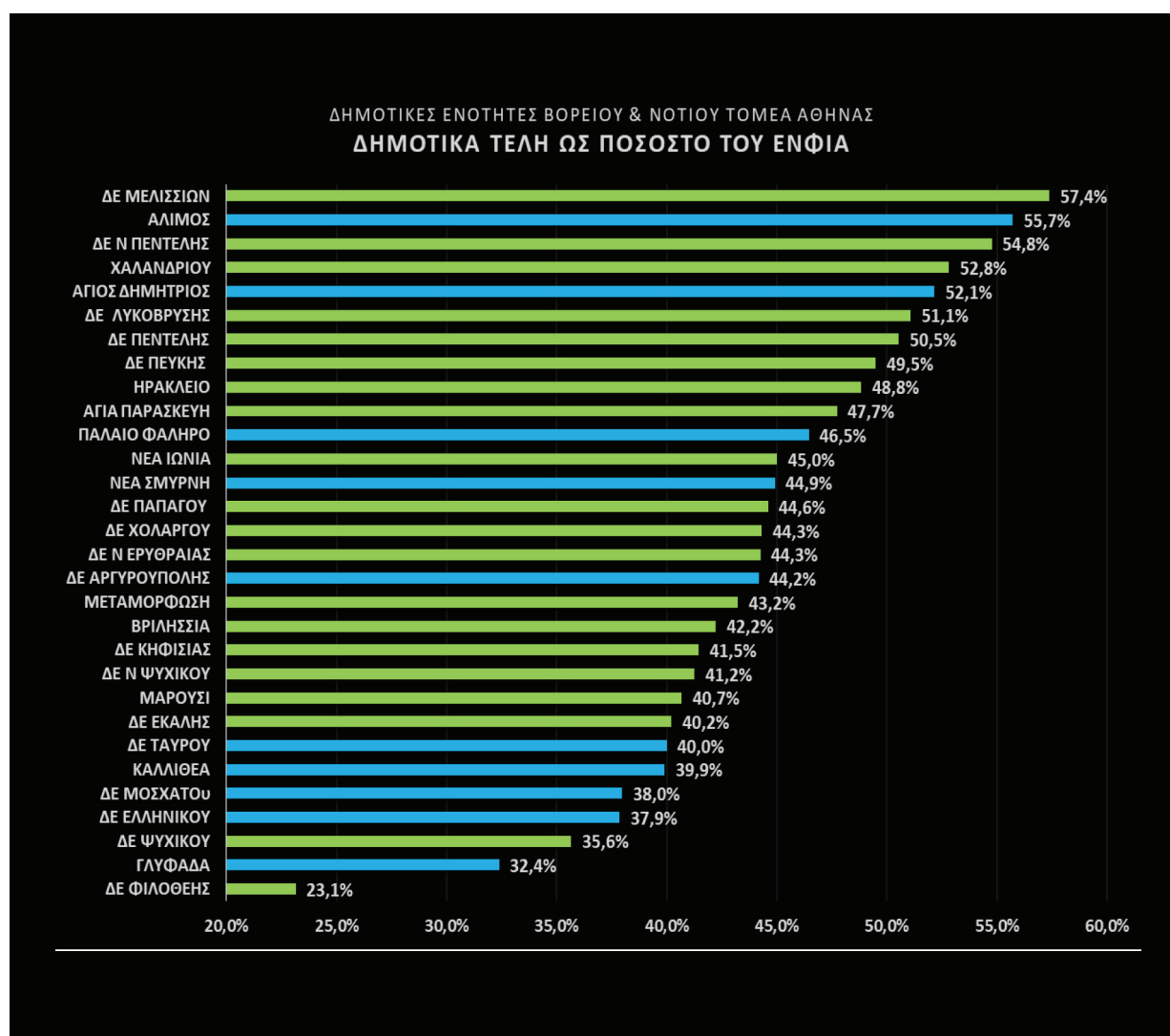
Στο χαμηλό επίπεδο (κάτω του 34,5%) είναι η Δημοτική Ενότητα Φιλοθέης και ο δήμος Γλυφάδας.

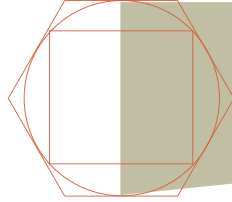
Στο υψηλό σχετικά επίπεδο (άνω του 46%) είναι οι Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Πεντέλης, του Δήμου Λυκόβρυσης - Πεύκης, και οι Δήμοι Αλίμου, Χαλανδρίου, Αγίου Δημητρίου, Ηρακλείου, Αγίας παρασκευής και παλαιού Φαλήρου.

Γενικά τα Δημοτικά Τέλη των Δήμων του Βόρειου Τομέα αντιστοιχούν στο 45,3% του ΕΝΦΙΑ, ενώ αυτών του νότιου Τομέα στο 43,9%.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 12

3. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ

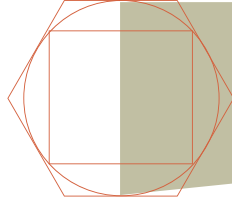
3.1 Οι συντελεστές δημοτικών τελών στους επαγγελματικούς χώρους

Μια βασική παράμετρος που επηρεάζει τελικά και το ύψος των τελών κατοικίας είναι η οικονομική και επιχειρηματική δραστηριότητα που αναπτύσσεται σε κάθε Δήμο και επομένως η δυνατότητα του κάθε Δήμου να αντλήσει δημοτικά τέλη πέραν αυτών που αντλεί για τις κατοικίες. Άρα λογικό είναι ότι όσο μεγαλύτερη είναι η οικονομική δραστηριότητα σε ένα Δήμο τόσο περισσότερο μπορεί να υπάρχει μια έμμεση επίδραση στα τέλη κατοικίας, χωρίς βεβαίως να παραγνωρίζεται η αρχή της ανταποδοτικότητας.

Ο κάθε δήμος κατηγοριοποιεί τους επαγγελματικούς χώρους ανάλογα με τη συνολική επιφάνεια, στεγασμένη ή μη, το είδος επαγγελματικής δραστηριότητας πχ καταστήματα, γραφεία, τράπεζες, σούπερ μάρκετ, εστίαση, βιοτεχνίες, ξενοδοχεία κλπ, τη κοινωφελή ή μη δραστηριότητα και ορίζει ανά κατηγορία ένα συντελεστή. Έτσι ο σταθμισμένος μέσος συντελεστής κάθε Δήμου εξαρτάται από το ύψος των επιμέρους συντελεστών και την συμμετοχή κάθε επιμέρους κατηγορίας στο συνολικό αποτέλεσμα.

Στο Διάγραμμα 13 που ακολουθεί απεικονίζεται για λόγους συγκρισιμότητας ο μεσοσταθμικός συντελεστής για το 2025 των Δήμων Βόρειου και Νότιου Τομέα που υπάρχουν επαρκή στοιχεία. Παρατηρείται ότι το εύρος των μέσων συντελεστών επαγγελματικών χώρων μεταξύ των Δήμων είναι περίπου επταπλάσιο αυτού των κατοικιών (εύρος 4,71 €/τμ έναντι εύρος 0,71 €/τμ).

Στη κατηγορία αυτή των τελών οι Δήμοι του Βόρειου Τομέα έχουν υψηλότερους συντελεστές ως αποτέλεσμα της υψηλής οικονομικής δραστηριότητας στη περιοχή. Ο Μέσος όρος συντελεστών στο Βόρειο Τομέα είναι 5,73 €/τμ έναντι 4,43 €/τμ στο Νότιο Τομέα.

Στο τμήμα με τους σχετικά υψηλούς συντελεστές (άνω του 6,50) είναι μόνο οι Δήμοι του Βόρειου Τομέα Χαλανδρίου με συντελεστή 8,11 €/τμ, Αμαρουσίου με συντελεστή 8 €/τμ και Κηφισιάς με συντελεστή 6,64 €/τμ.

Στο τμήμα με τους σχετικά χαμηλού ύψους συντελεστές, (κάτω του 4,80 €/τμ) είναι πέντε (5) Δήμοι του Νότιου Τομέα, (Αργυρούπολη – Ελληνικό, Άγιος Δημήτριος, Παλαιό Φάληρο, Γλυφάδα και Άλμιος) και τρεις Δήμοι του Βόρειου Τομέα, (Βριλήσσια, Παπάγου - Χολαργός και Αγία Παρασκευή).

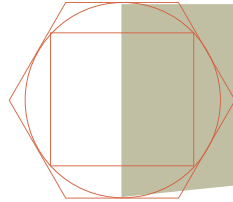
Στο ενδιάμεσο τμήμα, συντελεστές μεταξύ 4,80 €/τμ και 6,50 €/τμ, είναι οι υπόλοιποι έξι Δήμοι.

Σημειώνεται ότι:

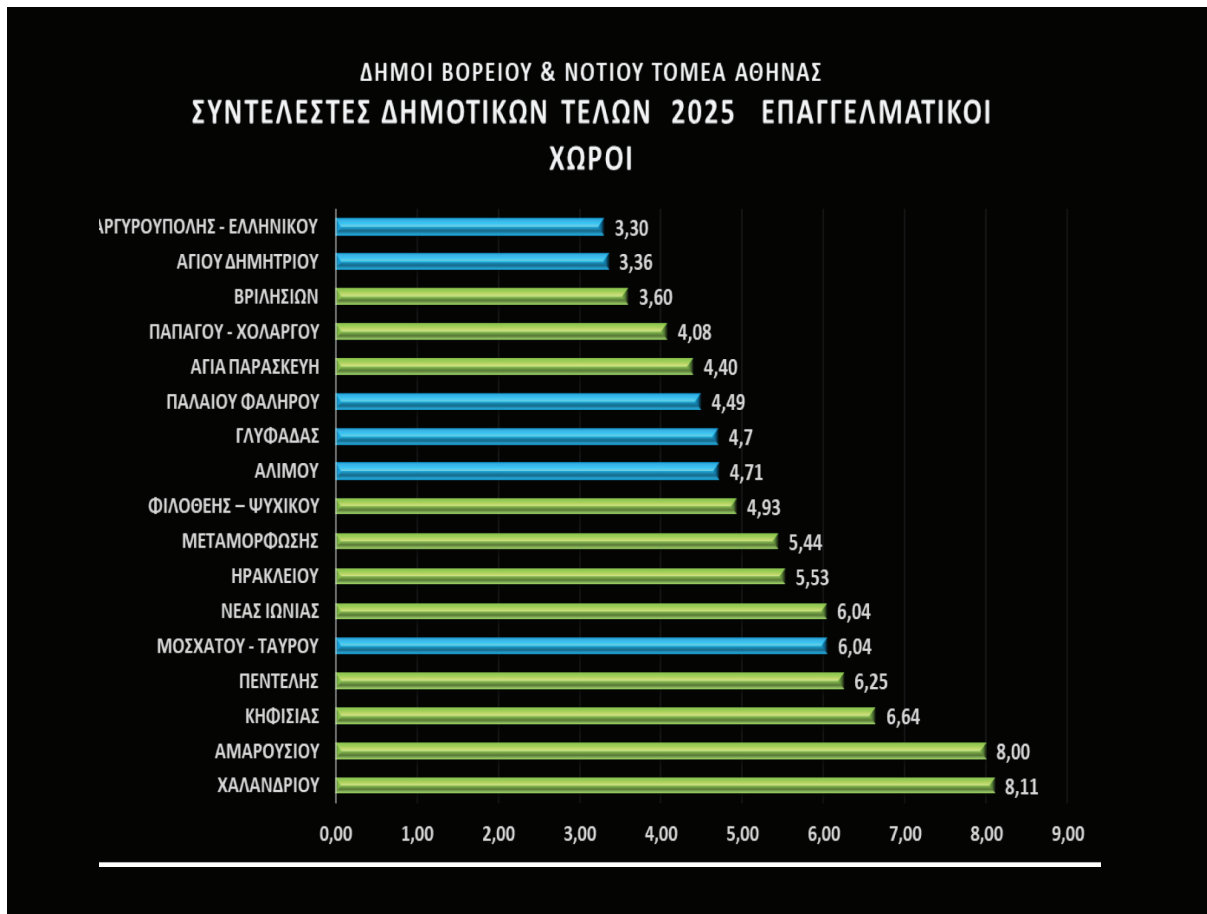
Α) Οι Δήμοι Βριλησσιών και Αργυρούπολης – Ελληνικού υπολογίζουν τα έσοδα από τα Δημοτικά τέλη στο χαμηλό συντελεστή στεγασμένων επαγγελματικών χώρων και άρα ο συντελεστής είναι χαμηλότερος του πραγματικού.

Β) Ο Δήμος Κηφισιάς υπολογίζει τα έσοδα από τα Δημοτικά Τέλη με τον υψηλότερο της κατηγορίας στεγασμένων επαγγελματικών χώρων συντελεστή και άρα αυτός εμφανίζεται υψηλότερος του πραγματικού.

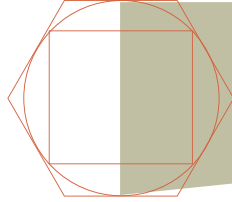
Γ) Ο χαμηλότερος σταθμισμένος συντελεστής του Δήμου Φιλοθέης – Ψυχικού σε σχέση με τους επί μέρους συντελεστές στεγασμένων επαγγελματικών χώρων οφείλεται στη μεγάλη συμμετοχή μη στεγασμένων ακινήτων, για τα οποία ο συντελεστής τελών είναι 1,54 €/τμ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 13

Στον Πίνακα 1 που ακολουθεί απεικονίζονται συντελεστές κάποιων εκ των σημαντικών υποκατηγοριών των επαγγελματικών χώρων ανά Δήμο. Όλοι αφορούν στεγασμένους χώρους. Σημειώνεται ότι οι συντελεστές των μη στεγασμένων χώρων είναι χαμηλότεροι, όπως και αυτοί που αφορούν σε φιλανθρωπικά ιδρύματα, μη κερδοσκοπικούς φορείς κ.λπ ή χώρους πολύ μεγάλων επιφανειών (πχ άνω των 6.000 τμ).

Στην υποκατηγορία Α είναι οι χώροι με τις μικρές επιφάνειες όπως αυτές τις ορίζει ο κάθε Δήμος. Στην υποκατηγορία Β είναι ενδιάμεση κατηγορία μεταξύ αυτής και αυτής με επιφάνειες συνήθως άνω των 1.000 τμ

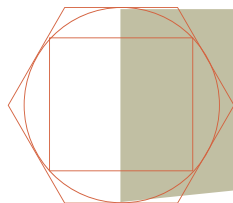
Στην υποκατηγορία Γ είναι οι μεγάλες επιφάνειες καθώς και κάποιες ειδικές κατηγορίες επιχειρήσεων (πχ σούπερ μάρκετ, τράπεζες, βιοτεχνίες κ.λπ) που λόγω αντικειμένου και μεγάλης επισκεψιμότητας θεωρείται ότι δημιουργούν μεγαλύτερη από τις άλλες δραστηριότητες επιβάρυνση.

Αξιοσημείωτο ότι ο χώρος των επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος, εστίασης κλπ σε έξι Δήμους (Βριλησίων, Ηρακλείου, Καλλιθέας, Κηφισιάς, Παπάγου – Χολαργού και Πεντέλης) αποτελεί ιδιαίτερη κατηγορία ενώ στους υπόλοιπους Δήμους εντάσσονται μαζί με τις άλλες δραστηριότητες, ανάλογα με την επιφάνεια τους.

Οι Δήμοι Αλίμου και Ψυχικού – Φιλοθέης έχουν διαφοροποίηση συντελεστών σε κάποιες ζώνες όπου οι επιχειρήσεις λόγω της θέσης τους έχουν μεγαλύτερη επισκεψιμότητα.

Επίσης οι Δήμοι Ψυχικού – Φιλοθέης, Κηφισιάς και Παπάγου - Χολαργού έχουν διαφοροποιημένους συντελεστές και σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας.

Τέλος, σημειώνεται η πολιτική του Δήμου Γλυφάδας που έχει ενιαίο συντελεστή για όλες τις δραστηριότητες ανεξαρτήτων επιφανείας καθώς και η πιο απλή κατηγοριοποίηση που ακολουθούν οι Δήμοι Βριλησίων, Νέας Ιωνίας και Νέας Σμύρνης.

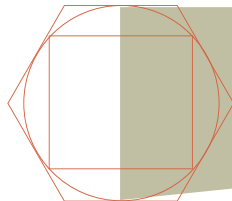

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΝΑ ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΑ				
ΔΗΜΟΙ	ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α	ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β	ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ	ΕΣΤΙΑΣΗ
ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	3	3,52	4,56	
ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	1,89	3,72	10,3	
ΑΛΙΜΟΣ	4,23	5-5,50	5,5-6	
ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	6,72		8	
ΒΡΙΛΗΣΙΩΝ	5,05		12	3,6 - 7,25
ΓΛΥΦΑΔΑΣ	4,7			
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ - ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	3,3		3,9	
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	5,07		12	8,56
ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	4,15		6,12	6,12
ΚΗΦΙΣΙΑΣ	4,39 - 6,84	5,34 - 6,84		7,76
ΛΥΚΟΒΡΥΣΗ - ΠΕΥΚΗ	3,1	5,1	7,99	
ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗΣ	3,08-3,4	4,1	9,8	
ΜΟΣΧΑΤΟΥ - ΤΑΥΡΟΥ	2,87	4,63	9-11	
ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	5,86		12	
ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ	4,2		12	
ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	4,49		10,4	
ΠΑΠΑΓΟΥ - ΧΟΛΑΡΓΟΥ	3,91-5,37		7,14	7,14
ΠΕΝΤΕΛΗΣ	4,5		8,32	6,25
ΦΙΛΟΘΕΗΣ – ΨΥΧΙΚΟΥ	6,67-8,56			
ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ	6	7	12	

3.2 Συντελεστές ΔΤ κατοικίας vs συντελεστές ΔΤ επαγγελματικών χώρων

Όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 14 δεν υπάρχει μια εναρμόνιση πολιτικών των Δήμων μεταξύ των συντελεστών κατοικίας και επαγγελματικών χώρων. Ο κάθε Δήμος ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του, υιοθετεί μια διαφορετική πολιτική μεταξύ του σχετικού ύψους των συντελεστών κατοικιών και αυτού των επαγγελματικών χώρων.

Αν συσχετιστεί η κατηγοριοποίηση των Δήμων με βάση τα σχετικά ύψη των τιμών των δύο συντελεστών, σύμφωνα με τη κατηγοριοποίηση που αναφέρεται στα σχόλια των Διαγραμμάτων 1 και 11 τότε παρατηρούνται τα εξής:

Α) Δύο Δήμοι του Βόρειου Τομέα (Χαλανδρίου και Κηφισιάς) έχουν και τους δύο συντελεστές (κατοικίας και επαγγελματικών χώρων) να κατηγοριοποιούνται στα σχετικά υψηλά τμήματα τιμών.

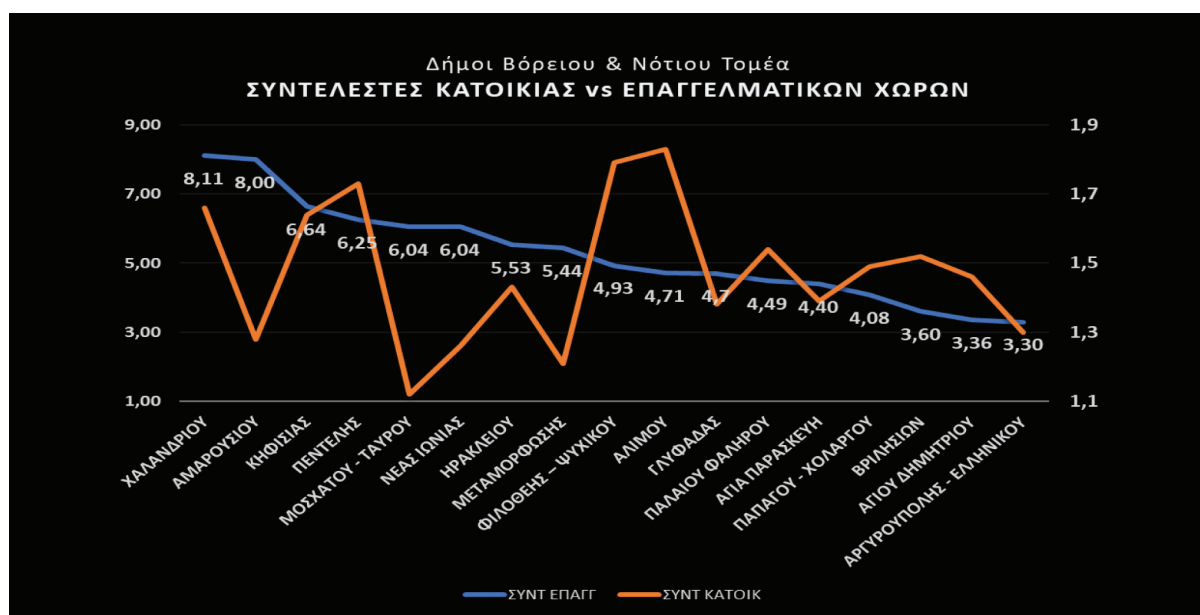
Β) Μόνο ένας Δήμος του Νότιου Τομέα (Ελληνικού - Αργυρούπολης) έχει και τους δύο συντελεστές να κατηγοριοποιούνται στα σχετικά χαμηλού ύψους τμήματα τιμών.

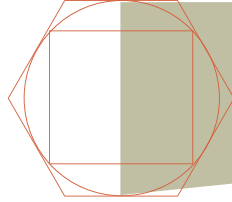
Γ) Ένας Δήμος του Βόρειου Τομέα (Ηράκλειο) έχει και τους δύο συντελεστές του να βρίσκονται στα τμήματα με το μέσο ύψος τιμών.

Δ) Μόνο ένας Δήμος του Βόρειου Τομέα (Αμαρουσίου), εμφανίζει μεγάλη απόκλιση μεταξύ της κατηγοριοποίησης των συντελεστών του δηλαδή ο ένας στο επίπεδο με τους σχετικά χαμηλούς συντελεστές (ο συντελεστής κατοικίας) και ο άλλος στο τμήμα με τους σχετικά υψηλούς συντελεστές (συντελεστής επαγγελματικών χώρων).

Ε) Όλοι οι υπόλοιποι δώδεκα Δήμοι έχουν ένα συντελεστή στο μέσο επίπεδο τιμών και τον άλλον στον υψηλό ή στον χαμηλό.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 14

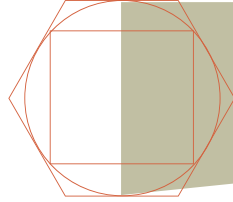
3.3 Όγκος επιχειρηματικής δραστηριότητας και συντελεστές τελών κατοικίας

Όσο μεγαλύτερη η συμμετοχή των εσόδων από τα τέλη επαγγελματικών χώρων στο σύνολο των δημοτικών τόσο υψηλότερη η οικονομική και επιχειρηματική δραστηριότητα που αναπτύσσεται εντός των ορίων του Δήμου.

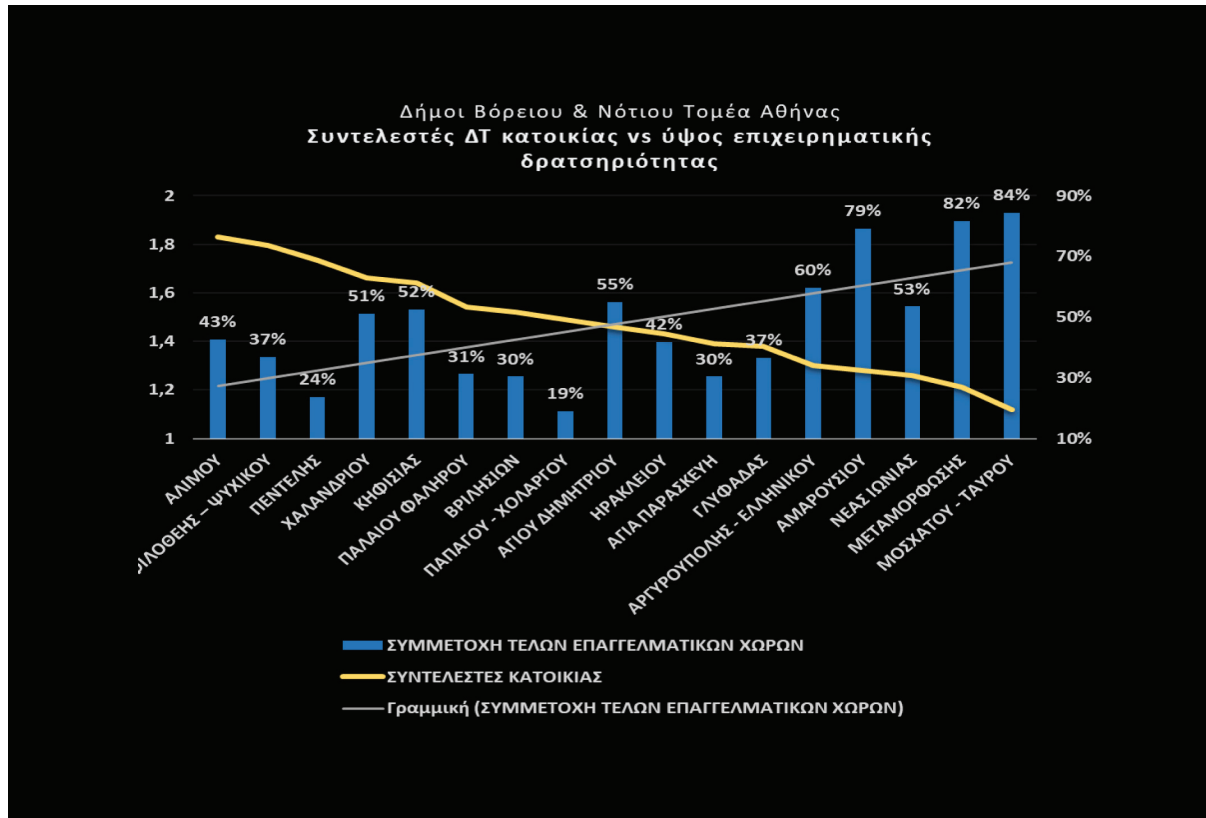
Έχει λοιπόν ενδιαφέρον η επίδραση της οικονομικής δραστηριότητας κάθε Δήμου στο ύψος του συντελεστή των δημοτικών τελών κατοικίας.

Οι Δήμοι που α) είναι σε μεγάλους οδικούς άξονες (όπως Κηφισίας, Εθνική οδός), β) έχουν καλή συγκοινωνιακή πρόσβαση (πχ Μετρό κ.λπ) και γ) έχουν οργανωμένες υπέρ-τοπικές αγορές, αντλούν σημαντικό μέρος εσόδων από τα τέλη επαγγελματικής στέγης. Αυτοί, λοιπόν, οι Δήμοι εμφανίζουν αυξημένη επιχειρηματική δραστηριότητα.

Στο Διάγραμμα 15 που ακολουθεί και δείχνει τη συσχέτιση μεταξύ του ύψους των συντελεστών κατοικίας και του επιπέδου επαγγελματικής δραστηριότητας προκύπτει ότι όπου υπάρχουν χαμηλοί συντελεστές κατοικίας (κάτω του 1,30) συνήθως η συμμετοχή των εσόδων από τα τέλη των επαγγελματικών χώρων είναι υψηλή (άνω του 62%) και ειδικότερα οι Δήμοι Μοσχάτου - Ταύρου, Μεταμόρφωσης, και Αμαρουσίου. Στην αντίθετη πλευρά υψηλοί συντελεστές κατοικίας (άνω του 1,60) με χαμηλή επαγγελματική δραστηριότητα (κάτω του 40%) παρατηρείται στους Δήμους του Βόρειου Τομέα, Πεντέλης και Φιλοθέης - Ψυχικού. Γενικά οι δύο δείκτες με κάποιες αυξομειώσεις κινούνται σε αντίθετες κατευθύνσεις.

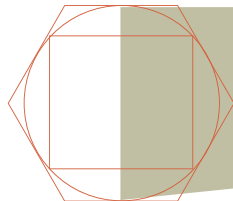

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 15

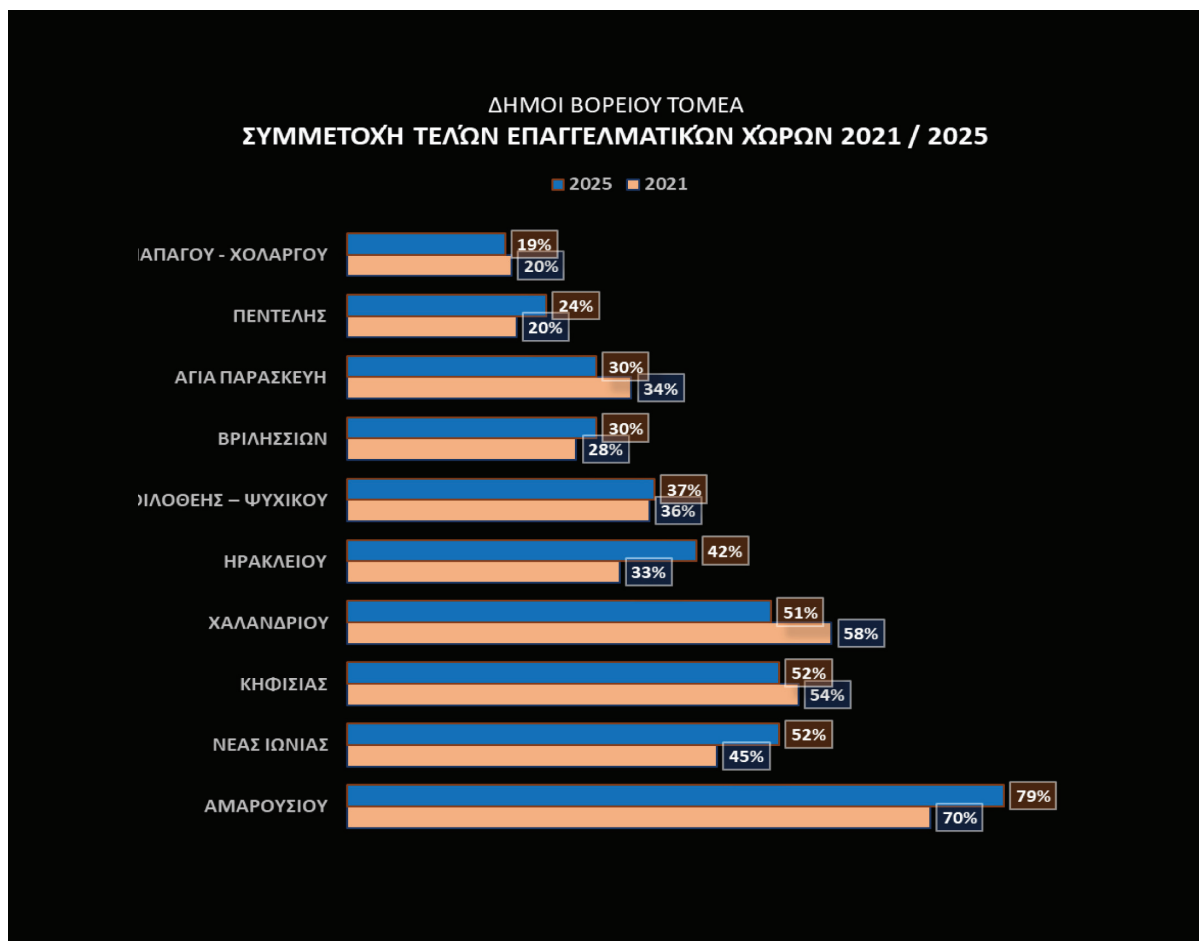

3.4 Εξέλιξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Η αυξομείωση της συμμετοχής των εσόδων από τα τέλη επαγγελματικών χώρων στο σύνολο των τελών σε επίπεδο πενταετίας δείχνει αν αυτά μεταβλήθηκαν με υψηλότερο ή χαμηλότερο ρυθμό σε σχέση με αυτόν των κατοικιών. Από τις συσχετίσεις αυτές μπορεί να βγουν κρίσιμα συμπεράσματα για τη πολιτική που έχει ακολουθήσει κάθε Δήμος, τη τελευταία πενταετία.

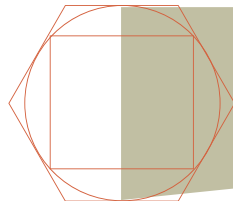
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 16

4. Η ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

4.1 Προσέγγιση του κόστους των ανταποδοτικών υπηρεσιών ανά Δήμο

Όπως ήδη αναφέρθηκε οι ανταποδοτικές υπηρεσίες αφορούν κυρίως δύο τομείς, αυτόν της καθαριότητας και αυτόν του οδο φωτισμού. Ο τομέας της καθαριότητας στατιστικά καλύπτει περίπου το 80% με 85% του συνολικού κόστους.

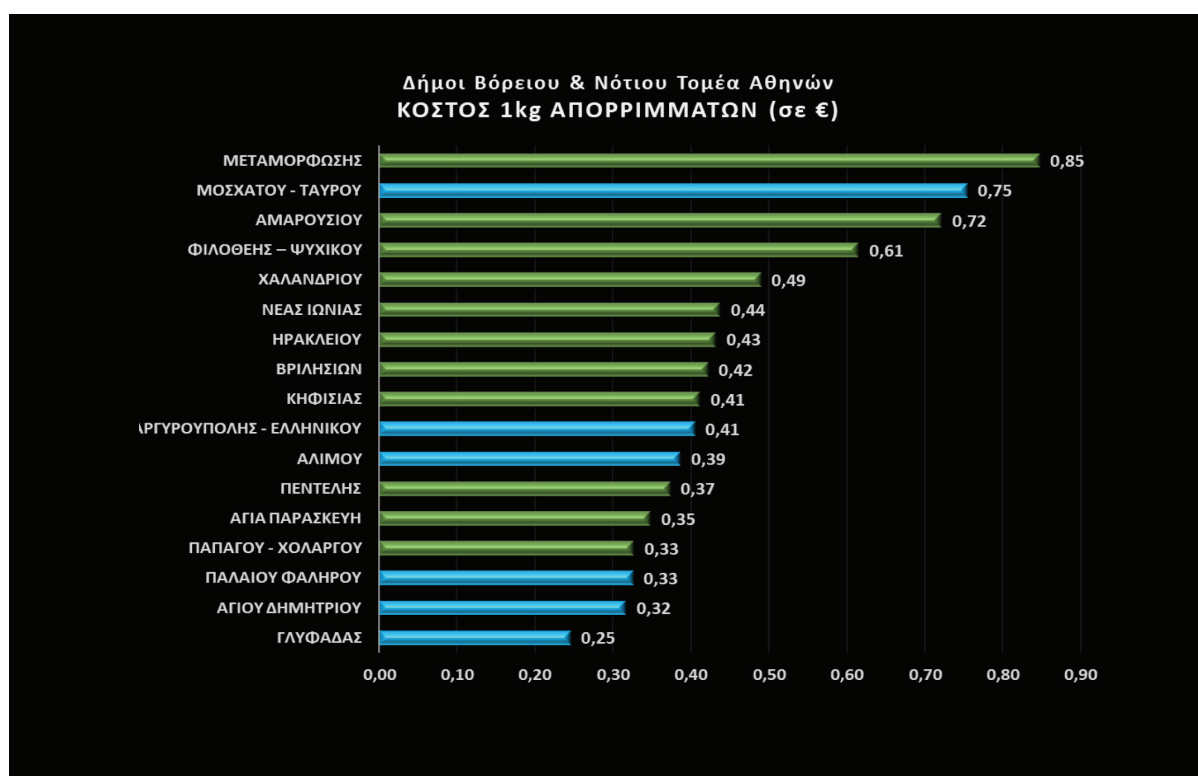
Και αυτό επιμερίζεται στις πάσης φύσεως αμοιβές του προσωπικού καθαριότητας, στις δαπάνες συντήρησης και απόκτησης των σχετικών οχημάτων, στα εργαλεία, στα μέσα προστασίας και υγιεινής των εργαζομένων, στα καύσιμα των οχημάτων, στα τέλη ταφής των απορριμμάτων, σε όλες τις δαπάνες υποστήριξης, ενημέρωσης, εκπαίδευσης κ.λπ.

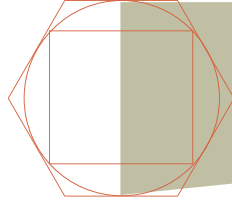
Επομένως, η δαπάνη σε μεγάλο βαθμό εξαρτάται από τον όγκο των απορριμμάτων που τελικά καταλήγουν για ταφή στο ΧΥΤΑ. Κι έτσι ο δείκτης για το πόσο τελικά στοιχίζει κάθε κιλό απορριμμάτων στους Δημότες κάθε Δήμου είναι ένα στοιχείο συγκρίσιμο.

Από τα στοιχεία του ΕΣΔΝΑ προκύπτει ο όγκος των απορριμμάτων για το 2023, κάθε Δήμου του λεκανοπεδίου που μεταφέρθηκαν με οποιονδήποτε τρόπο, στο ΧΥΤΑ.

Θεωρώντας ότι το 80% της δαπάνης των ανταποδοτικών υπηρεσιών αφορά τον τομέα καθαριότητας, στο Διάγραμμα 17, αποτυπώνεται το κόστος ανά Kg των απορριμμάτων που καταλήγουν για ταφή ανά Δήμο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 17

Τρεις Δήμοι, Μεταμόρφωσης και Αμαρουσίου του Βόρειου Τομέα και Μοσχάτου Ταύρου του Νότιου Τομέα, βρίσκονται στο τμήμα με το υψηλό σχετικά κόστος (άνω των 0,65 €). Οι Δήμοι αυτοί έχουν και την μεγαλύτερη επιχειρηματική δραστηριότητα, που πιθανώς αποτελεί αιτία αυτής της επιβάρυνσης.

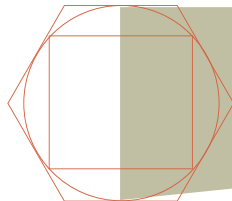
Δύο Δήμοι, Φιλοθέης - Ψυχικού και Χαλανδρίου, είναι στο τμήμα με το μεσαίο επίπεδο κόστους και οι υπόλοιποι δώδεκα Δήμοι ανήκουν στο τμήμα με το χαμηλό σχετικά κόστος (κάτω των 0,45 €). Ο μέσος όρος του κόστους στο Νότιο Τομέα είναι 0,41 € ανά kg απορριμμάτων ενώ στο Βόρειο Τομέα 0,48 € ανά kg απορριμμάτων.

4.2 Η κατά κεφαλή δαπάνη ανά κιλό στερεών αποβλήτων

Η δαπάνη αυτή μερικά καλύπτεται από τα τέλη επαγγελματικών χώρων και μερικά από αυτά της κατοικίας. Θεωρώντας λοιπόν ότι το 80% της δαπάνης κάθε δημότη αφορά τον τομέα καθαριότητας δημιουργείται ο δείκτης της κατά κεφαλή δαπάνης ανά δήμο για κάθε 1 κιλό στερεών αποβλήτων που καταλήγουν για ταφή στο ΧΥΤΑ.

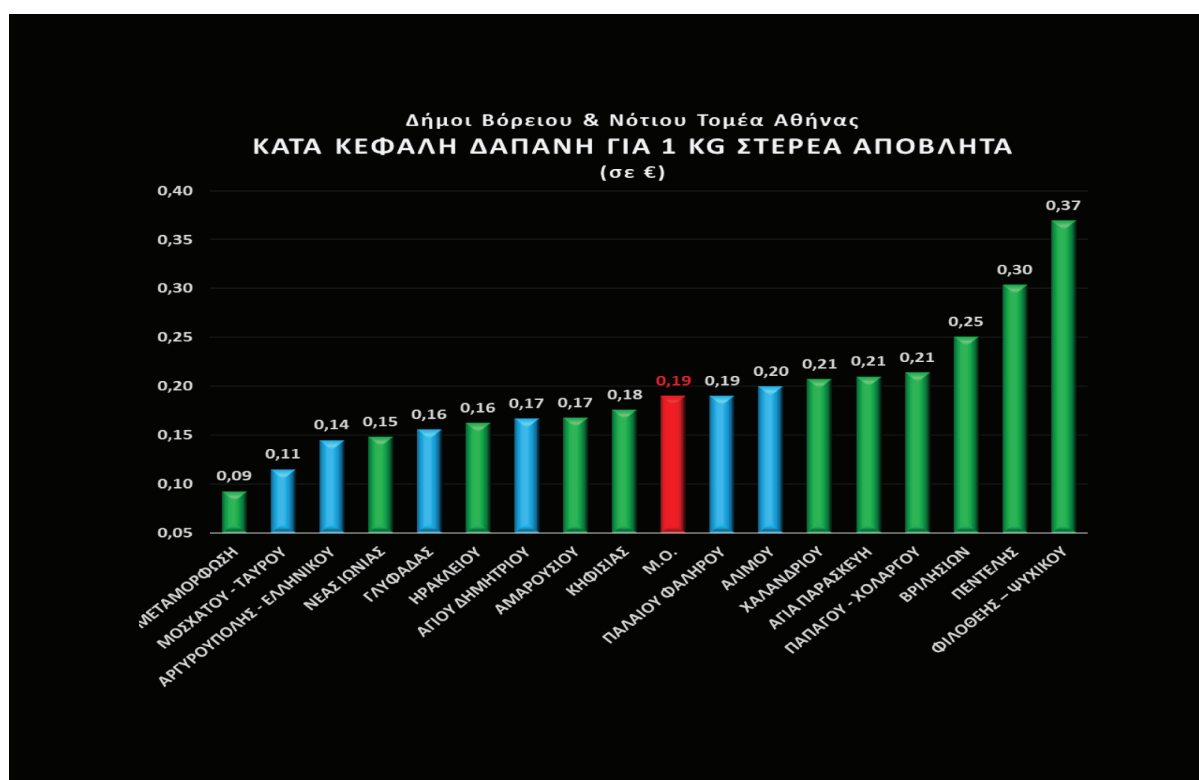
Στο Διάγραμμα 18 φαίνονται ότι στο τμήμα με τη σχετικά υψηλή κατά κεφαλή επιβάρυνση (άνω των 0,28 € / kg) είναι δύο Δήμοι του Βόρειου Τομέα (Φιλοθέης - Ψυχικού με κατά κεφαλή δαπάνη 0,37 €/kg) και Πεντέλης με 0,30 €/kg) Στο τμήμα με το σχετικά χαμηλό επίπεδο επιβάρυνσης (κάτω των 0,18 €/kg) είναι πέντε Δήμοι του Βόρειου Τομέα (Μεταμόρφωσης, Νέας Ιωνίας, Ηρακλείου, Αμαρουσίου και Κηφισιάς) και τέσσερις Δήμοι του Νότιου Τομέα (Μοσχάτου - Ταύρου, Αργυρούπολης Ελληνικού, Γλυφάδας και Αγίου Δημητρίου). Οι υπόλοιποι έξι Δήμοι είναι στο τμήμα με το σχετικά μέσο επίπεδο κατά κεφαλήν επιβάρυνσης ανά kg στερεών αποβλήτων.

Ευνόητο είναι ότι όσο υψηλότερο είναι το κόστος, υπάρχουν δυνατότητες βελτίωσης της διαχειριστικής λειτουργίας και επομένως σχεδιασμού δράσεων μείωσής του, εκτός αν το αυξημένο κόστος

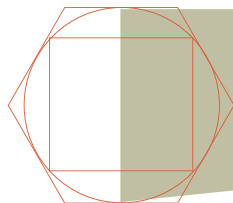
είναι αποτέλεσμα υψηλότερης ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών προς του δημότες. Σε κάθε περίπτωση, όμως, η αναζήτηση μεθόδων περιορισμού τους κόστους και βελτίωσης της αποτελεσματικότητας στη διαχείριση πρέπει να αποτελεί συνεχή στόχο και προσπάθεια μέσω σχεδιασμένων δράσεων.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 18

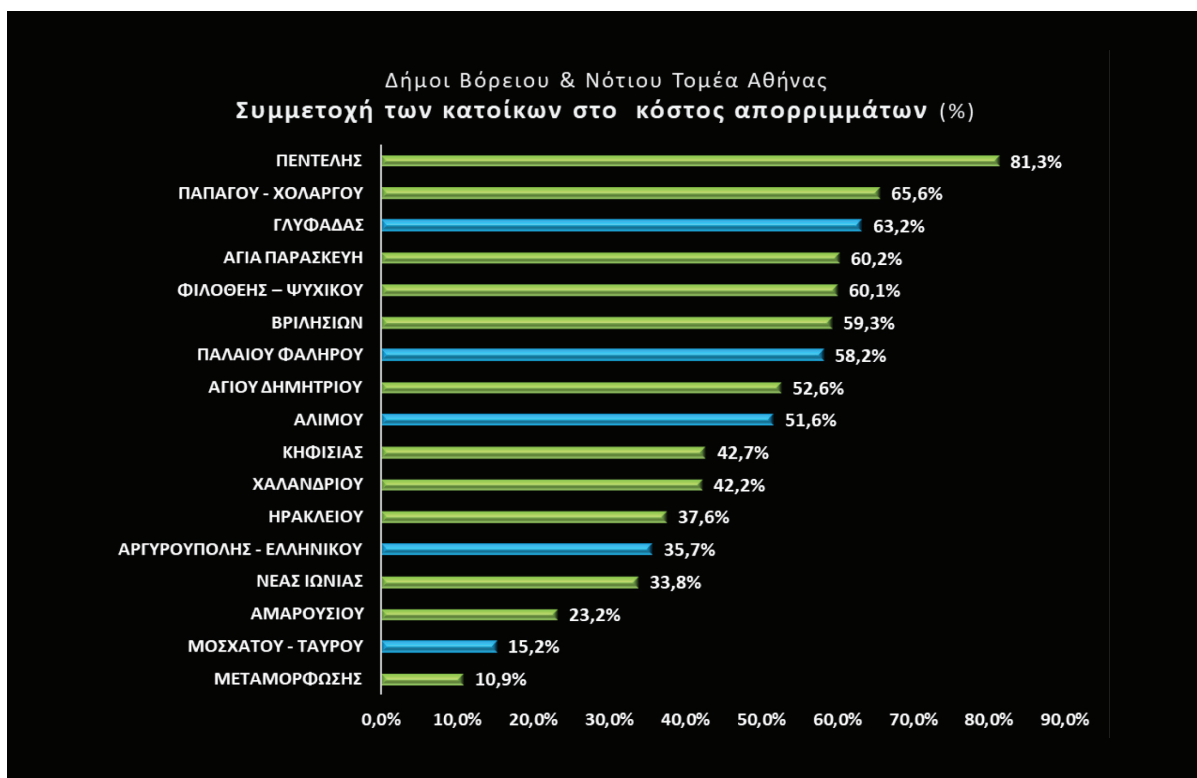

Τέλος στο Διάγραμμα 19 που ακολουθεί αποτυπώνεται το ποσοστό συμμετοχής της επιβάρυνσης των κατοίκων κάθε Δήμου στο κόστος των απορριμμάτων. Τα υψηλά ποσοστά (άνω του 57,9%) καθιστούν επιτακτικότερη την ανάγκη διεύρυνσης των πηγών εσόδων εντός του πλαισίου της ισχύουσας νομοθεσίας.

Στη κατηγορία αυτή ανήκουν πέντε Δήμοι του Βόρειου Τομέα (Πεντέλης, Παπάγου – Χολαργού, Αγίας Παρασκευής και Φιλοθέης) και δύο Δήμοι του Νότιου Τομέα (Παλαιού Φαλήρου και Γλυφάδας).

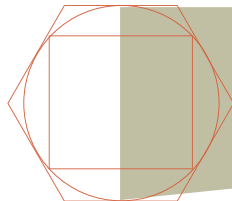
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 19

4.3 Βαθμός κάλυψης των δαπανών ανταποδοτικών υπηρεσιών από τα δημοτικά τέλη

Τα στοιχεία ανάλυσης των δαπανών που αποτυπώνονται στις αποφάσεις των Δήμων για τον υπολογισμό των συντελεστών των δημοτικών τελών, παρότι είναι αρκετά αναλυτικά, δεν αρκούν για να εκτιμηθεί αν αυτές υπερεκτιμούνται ή υποεκτιμούνται και επομένως αντίστοιχα τα δημοτικά τέλη. Σίγουρα μια άλλη ομαδοποίηση των δαπανών σε συνδυασμό με κατάλληλους δείκτες αναφοράς θα μπορούσαν να συμβάλλουν σε αυτή τη κατεύθυνση.

Από τα υφιστάμενα στοιχεία μπορεί να αποτελέσει μια ένδειξη ο δείκτης του ποσοστού συμμετοχής των προβλεπόμενων εσόδων από τα Δημοτικά Τέλη (κατοικίας και επαγγελματικών χώρων) της νέας χρονιάς στο σύνολο των προβλεπόμενων για τις ανταποδοτικές υπηρεσίες δαπανών.

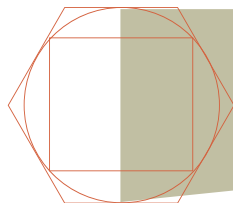
Σημειώνεται ότι πέραν των δημοτικών τελών του έτους υπάρχει και ένα μέρος εσόδων που αξιοποιούν οι Δήμοι για κάλυψη των δαπανών. Για παράδειγμα μεγάλο σχετικά μέρος αυτών των εσόδων αφορά στην είσπραξη οφειλόμενων τελών που έχουν βεβαιωθεί τα προηγούμενα χρόνια και δεν έχουν εισπραχθεί, δημοτικά τέλη που βεβαιώνονται για πρώτη φορά, τέλη από τη λειτουργία των λαϊκών αγορών κλπ.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι Δήμοι δεν κάνουν αναλυτικές αναφορές για την εισπραξιμότητα των ληξιπρόθεσμων δημοτικών τελών, την πιθανή παραγραφή οφειλόμενων από προηγούμενα χρόνια, δράσεις για την είσπραξή τους αλλά και άλλες αναγκαίες πληροφορίες που θα έπρεπε να αναφέρονται στα πλαίσια της διαφανούς λειτουργίας.

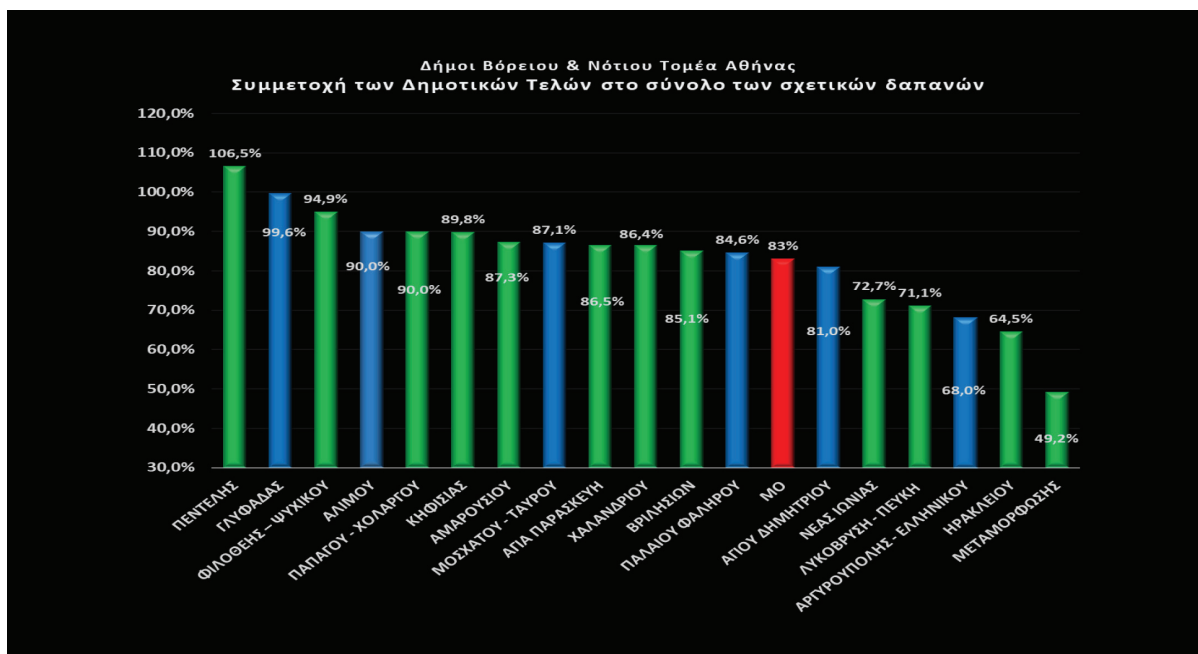
Όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 20 που ακολουθεί το μέσο ύψος των προβλεπόμενων για το 2025 Δημοτικών τελών (κατοικίας και επαγγελματικών χώρων) αντιστοιχεί στο 83% του προϋπολογισμού των συνολικών δαπανών.

Ο Δείκτης αυτός όσο υψηλότερος είναι υποδηλώνει αφενός βεβαιότητα για την κάλυψη των προβλεπόμενων δαπανών και αφετέρου ενδεχόμενη υπερεκτίμηση των συντελεστών δημοτικών τελών. Το αντίθετο υποδηλώνεται όταν ο δείκτης είναι χαμηλός.

Αξίζει μνείας ο Δήμος Πεντέλης που είναι ο μόνος Δήμος του Βόρειου και Νότιου Τομέα που ο σχετικός Δείκτης είναι άνω του 100%, με την παραδοχή ότι θα καλυφθούν δαπάνες της προηγούμενης χρονιάς, χωρίς όμως να εμφανίζεται και καμία πρόβλεψη εσόδων από άλλες αιτίες (πχ οφειλόμενα προηγούμενων ετών) πλην των προβλεπόμενων εσόδων από τα Δημοτικά τέλη του 2025.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 20

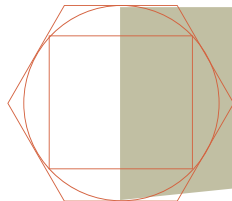
5. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ

5.1 Γενικά

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία οι Δήμοι έχουν τη δυνατότητα να διαμορφώσουν κοινωνικό τιμολόγιο που πέρα των άπορων πολιτών μπορεί να εντάσσουν με τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις που αποφασίζουν, πολίτες με αναπηρία άνω του 67%, μονογονεϊκές οικογένειες, τρίτεκνες και πολύτεκνες οικογένειες, καθώς και μακροχρόνια ανέργους. Πολλοί Δήμοι έχουν υιοθετήσει αυτή τη δυνατότητα, αφενός επιδεικνύοντας κοινωνική ευαισθησία αφετέρου αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες αντιμετώπισης προβλημάτων των τοπικών κοινωνιών όπως η υπογεννητικότητα.

Ομολογουμένως είναι πρωτοβουλίες που πρέπει να αγκαλιάσουν όλοι οι Δήμοι και τα στελέχη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

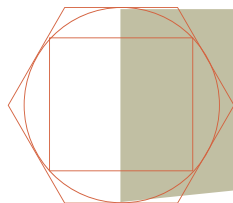
Συνήθως οι Δήμοι σε κάποιες κατηγορίες ωφελούμενων παρέχουν ολική απαλλαγή και σε κάποιες μερική.

Ο σκοπός της παρουσίασης στη συνέχεια της πολιτικής των Δήμων στις επί μέρους κατηγορίες γίνεται για να αποτελέσει αντικείμενο προβληματισμού και βελτιώσεων για όλους. Για το λόγο αυτό αλλά και γιατί η κοινωνική ευαισθησία δεν μπορεί να μετριέται με μεζούρες ούτε να γίνεται αντικείμενο προβολής ή αρνητικών σχολίων δεν αναφέρονται τα ονόματα των Δήμων, τα οποία βεβαίως είναι στη διάθεση κάθε ενδιαφερόμενου αν αυτό κριθεί αναγκαίο.

Επίσης διευκρινίζονται τα εξής:

1. Τα στοιχεία αφορούν τους δέκα από τους δέκα επτά Δήμους που γίνεται αναφορά στο παρόν δημοσίευμα, έξι του Βόρειου Τομέα και τέσσερις του Νότιου Τομέα και είναι αντιπροσωπευτικά της πολιτικής κοινωνικού τιμολογίου των Δήμων.
2. Δεν θα υπάρξει ειδική αναφορά στη κατηγορία των απόρων, όπου υπάρχουν ενιαίοι όροι για τον προσδιορισμό τους, από την ισχύουσα νομοθεσία και όλοι οι Δήμοι απαλλάσσουν αυτή τη κοινωνική ομάδα από την υποχρέωση καταβολής δημοτικών τελών.
3. Το βασικό επιπλέον κριτήριο που χρησιμοποιούν όλοι οι Δήμοι είναι το εισόδημα των ωφελούμενων. Τα εισοδήματα είναι ετήσια οικογενειακά. Κάποιοι Δήμοι αναφέρονται στο δηλωθέν εισόδημα ενώ κάποιο στο φορολογητέο. Στην περίπτωση του φορολογητέου και ειδικά στα χαμηλά εισοδήματα αυτό πολλές φορές προσδιορίζεται από το τεκμαρτό εισόδημα. Στους πίνακες που ακολουθούν δεν γίνεται διαχωρισμός στο εισόδημα.
4. Δύο Δήμοι πέραν των εισοδηματικών κριτηρίων θέτουν ο ένας ως πρόσθετο κριτήριο την αξία της ακίνητης περιουσίας και ο άλλος την επιφάνεια της κύριας κατοικίας.
5. Τα στοιχεία προέρχονται από τις οικείες αποφάσεις για το προσδιορισμό των Δημοτικών Τελών 2025.

6. Οι διαδικασίες σε όλες τους Δήμους είναι γραφειοκρατικές και με έλλειψη οποιασδήποτε αυτοματοποίησης.

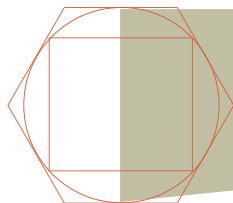
7. Δεν υπάρχει σε καμία από τις αποφάσεις αυτές, κανένα απολογιστικό στοιχείο (πλην ενός Δήμου που αναφέρει ότι το συνολικό κόστος του κοινωνικού τιμολογίου είναι της τάξεως των 10.700€) ούτε συνολικά ούτε κατά κατηγορία για τον αριθμό των ωφελούμενων και το συνολικό ποσό του οφέλους. Στοιχεία χρήσιμα όχι μόνο για την τεκμηρίωση, διόρθωση και αποτελεσματικότητα της πολιτικής αλλά και για την παρακολούθηση διαχρονικά της εξέλιξης των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων ανά Δήμο.

Για τη καλύτερη παρουσίαση τα στοιχεία ομαδοποιημένα σε επιμέρους κατηγορίες.

5.2 Άτομα με αναπηρία

Στη κατηγορία αυτή πληθυσμού αναφέρεται ο Πίνακας 2. Από τα στοιχεία του πίνακα παρατηρούνται τα εξής

1. Σε κάποιους Δήμους γίνεται αναφορά ότι η απαλλαγή ισχύει και στη περίπτωση που η αναπηρία αφορά σε προστατευόμενο μέλος. Μάλιστα, ένας εξ αυτών στη περίπτωση αυτή προβλέπει μερική απαλλαγή και όχι ολική που προβλέπει στη περίπτωση της αναπηρία του υπόχρεου.
2. Ανάλογα με τη πολιτική κάθε Δήμου είτε προβλέπεται μια ενιαία κατηγορία (όλοι όσοι έχουν αναπηρία άνω του 67%), πολιτική που υιοθετούν επτά Δήμοι είτε δύο κατηγορίες (όσοι έχουν αναπηρία από 67% έως 80% η πρώτη και όσοι έχουν αναπηρία άνω του 80% η δεύτερη), πολιτική που ακολουθούν τρεις Δήμοι.
3. Όλοι οι Δήμοι, πλην ενός που προβλέπει μόνο μερική απαλλαγή, παρέχουν τη δυνατότητα ολικής απαλλαγής αποκλειστικά ή σε συνδυασμό και με τη δυνατότητα μερικής απαλλαγής με πιο διευρυμένα, κατ' αυτούς, κριτήρια.

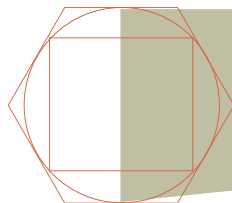

4. Το εύρος της μερικής απαλλαγής είναι μεταξύ 50% και 75% των δημοτικών τελών του δικαιούχου.

5. Το εύρος των εισοδημάτων που απαιτούνται για ολική απαλλαγή κυμαίνεται μεταξύ της πολιτικής του Δήμου Θ όπου το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα του ωφελούμενου θα πρέπει να προέρχεται αποκλειστικά από επιδόματα προνοίας ανεξάρτητα από ποσοστό αναπηρίας και της πολιτικής του Δήμου Α όπου δεν προβλέπεται κανένας περιορισμός πέραν του ποσοστού αναπηρίας (κατ' ελάχιστον 67%).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ				
ΔΗΜΟΙ	ΟΛΙΚΗ ΑΠΑΛΛΑΓΗ		ΜΕΡΙΚΗ ΑΠΑΛΛΑΓΗ	
	ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΑΝΩ ΤΟΥ 67%	ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΑΝΩ ΤΟΥ 80%	ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΑΝΩ ΤΟΥ 67%	ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΑΝΩ ΤΟΥ 80%
ΔΗΜΟΣ Α	Χωρίς όριο εισοδήματος			
ΔΗΜΟΣ Β	Για εισόδημα μέχρι 25.000€ και κύρια κατοικία έως 200τμ		Απαλλαγή 50% για εισόδημα μέχρι 40.000€ και κύρια κατοικία μέχρι 200τμ	χωρίς κριτήρια για όσους έχουν αναπηρία άνω του 90%
ΔΗΜΟΣ Γ	Αξία ακίνητης περιουσίας έως 300.000€ και ετήσιο εισόδημα έως 25.000€	Αξία ακίνητης περιουσίας έως 300.000€ και ετήσιο εισόδημα 35.000€	Απαλλαγή κατά 50% για εισόδημα έως 35.000€ και αξία ακίνητης περιουσίας έως 300.000€	Απαλλαγή κατά 50% για εισόδημα έως 45.000€ και αξία περιουσίας έως 300.000€
ΔΗΜΟΣ Δ	Για εισόδημα έως 16.000 €		50% απαλλαγή για ετήσιο εισόδημα έως 40.000€	
ΔΗΜΟΣ Ε	Ετήσιο εισόδημα έως 15.000 €	Ετήσιο εισόδημα έως 30.000 €	50% απαλλαγή με εισόδημα έως 20.000 €	50% απαλλαγή για εισόδημα έως 60.000 €
ΔΗΜΟΣ ΣΤ			75% απαλλαγή για ετήσιο εισόδημα έως 25.000 €	
ΔΗΜΟΣ Ζ	Ετήσιο εισόδημα έως 25.000€		Απαλλαγή 50% για ετήσιο εισόδημα έως 25.000€, αφορά και ανάπηρο τέκνο	
ΔΗΜΟΣ Η	Ετήσιο εισόδημα έως 9.000€			
ΔΗΜΟΣ Θ	Με προνοιακά επιδόματα		Απαλλαγή 50% για ετήσιο εισόδημα έως 12.000€ (αφορά και ανάπηρο τέκνο)	
ΔΗΜΟΣ Ι	Για εισόδημα έως 15.000 €	Για ετήσιο εισόδημα έως 25.000€		

5.3 Πολύτεκνες οικογένειες

Στο Πίνακα 3, παρουσιάζονται οι πολιτικές κάθε Δήμου για τις τρίτεκνες και πολύτεκνες οικογένειες (από 4 τέκνα και άνω).

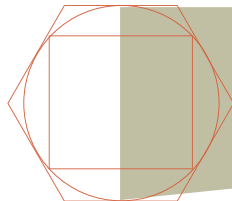
Σε όλες τις περιπτώσεις το κοινωνικό τιμολόγιο αφορά σε τέκνα που είναι προστατευόμενα. Οπότε σε μια οικογένεια με 4 τέσσερα τέκνα, για παράδειγμα, αν το ένα τέκνο πάψει να είναι προστατευόμενο τότε ακολουθεί τη πολιτική που ισχύει για οικογένεια με 3 τρία τέκνα κοκ.

Σε ότι αφορά τις πολιτικές για τις οικογένειες με 3 προστατευόμενα τέκνα παρατηρούνται τα εξής:

1. Τέσσερις Δήμοι προσφέρουν μόνο μερική απαλλαγή με εύρος απαλλαγής από 20% έως 75% των Δημοτικών τελών του ωφελούμενου. Από τους έξι Δήμους που προσφέρουν ολική απαλλαγή οι δύο παρέχουν και μερική απαλλαγή με διευρυμένα, κατ' αυτούς, κριτήρια.
2. Το εισοδηματικό όριο για ολική απαλλαγή κυμαίνεται μεταξύ της πολιτικής του Δήμου Θ που προϋποθέτει εισόδημα έως 14.000 € και της πολιτικής του Δήμου Α που προϋποθέτει εισόδημα έως 45.000€.

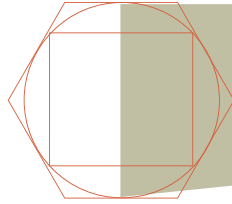
Σε ότι αφορά τις πολύτεκνες οικογένειες παρατηρούνται τα εξής:

1. Τρεις (3) Δήμοι προβλέπουν μόνο τη δυνατότητα μερικής απαλλαγής με εύρος απαλλαγής από 20% έως 75%, ενώ από τους υπόλοιπους επτά (7) που προσφέρουν τη δυνατότητα ολικής απαλλαγής οι πέντε (5) προσφέρουν και τη δυνατότητα μερικής απαλλαγής με διευρυμένα, κατ' αυτούς, κριτήρια.
2. Το κατά περίπτωση εισοδηματικό κριτήριο για ολική απαλλαγή κυμαίνεται μεταξύ της πολιτικής του Δήμου Θ που προϋποθέτει εισόδημα έως 16.000€ και της πολιτικής του Δήμου Α που προϋποθέτει εισόδημα έως 55.000€ για 4 τέκνα ή έως 75.000 για 5 τέκνα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ 3ΤΕΚΝΕΣ & ΠΟΛΥΤΕΚΝΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ				
ΔΗΜΟΙ	ΟΛΙΚΗ ΑΠΑΛΛΑΓΗ		ΜΕΡΙΚΗ ΑΠΑΛΛΑΓΗ	
	ΤΡΙΤΕΚΝΕΣ	ΠΟΛΥΤΕΚΝΕΣ	ΤΡΙΤΕΚΝΕΣ	ΠΟΛΥΤΕΚΝΕΣ
ΔΗΜΟΣ Α	Εισόδημα έως 45.000 €	Εισόδημα α) για 4 τέκνα έως 55.000 € και β) για τουλάχιστον 5 τέκνα έως 75.000 €		
ΔΗΜΟΣ Β		Για εισόδημα μέχρι 25.000€ και εμβαδόν κύριας κατοικίας μέχρι 200τμ	Απαλλαγή 50% για εισόδημα έως 25.000€ ετήσιο και εμβαδόν κύριας κατοικίας μέχρι 200τμ	Απαλλαγή 50% α) για 4 τεκνους με εισόδημα έως 40.000€ με κύρια κατοικίας μέχρι 200τμ και β) χωρίς κριτήρια για 5 τέκνα και άνω
ΔΗΜΟΣ Γ	Εισόδημα έως 25.000 και αξία περιουσίας έως 300.000€	Εισόδημα έως 25.000 € + 2.000€ για κάθε τέκνο πέραν του 4ου και αξία περιουσίας έως 350.000€	Απαλλαγή κατά 50% για εισόδημα έως 35.000 και αξία περιουσίας έως 300.000€	Απαλλαγή έως 50% για εισόδημα έως 35.000 εισόδημα+ 2.000€ για κάθε τέκνο πέραν του 4ου και αξία περιουσίας έως 350.000
ΔΗΜΟΣ Δ		Εισόδημα μέχρι 20.000€		50% απαλλαγή για εισόδημα έως 40.000€
ΔΗΜΟΣ Ε	Έως 18.000 € ετήσιο εισόδημα	Για εισόδημα έως 24.000 € + 2.000 € για κάθε επιπλέον του 4ου τέκνο.		
ΔΗΜΟΣ ΣΤ			75% απαλλαγή: έως 25.000 € ετήσιο εισόδημα	75% απαλλαγή για εισόδημα: α) έως 35.000 € για 4 τέκνα β) έως 43.000 € για 5 τέκνα γ) έως 49.000€ για 6 τέκνα + 5.000€ για κάθε ένα επιπλέον τέκνο
ΔΗΜΟΣ Ζ		Για όσους έχουν από 6 και πάνω παιδιά και εισόδημα μέχρι 40.000 €	Απαλλαγή 30% για ετήσιο εισόδημα έως 30.000 €	απαλλαγή 30% για ετήσιο εισόδημα έως 40.000 €
ΔΗΜΟΣ Η			Απαλλαγή 60% για εισόδημα έως 18.000€	Απαλλαγή 60%: έως 20.000€ ετήσιο εισόδημα +2.000€ για κάθε επιπλέον του 4ου τέκνο
ΔΗΜΟΣ Θ	Έως 14.000 € ετήσιο εισόδημα	έως 16.000€ ετήσιο εισόδημα	50% απαλλαγή για εισόδημα μέχρι 25.000	50% απαλλαγή για εισόδημα μέχρι 30.000€
ΔΗΜΟΣ Ι			20 % απαλλαγή για εισόδημα έως 9.000 €	20 % απαλλαγή για εισόδημα έως 10.200€ 1.200 € για κάθε τέκνο πέραν του 4ου

5.4 Μονογονεϊκές οικογένειες και μακροχρόνια άνεργοι

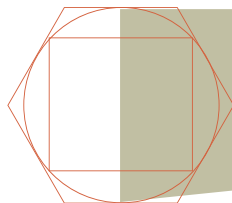
Στο Πίνακα 4, παρουσιάζονται οι πολιτικές των Δήμων για μονογονεϊκές οικογένειες και για μακροχρόνια ανέργους.

Σε ότι αφορά τις μονογονεϊκές οικογένειες παρατηρούνται τα εξής:

1. Δύο από τους Δήμους δεν εμφανίζουν κάποια ιδιαίτερη πολιτική γι' αυτές.
2. Ένας Δήμος προσφέρει μόνο ολική απαλλαγή, δύο Δήμοι μόνο μερική απαλλαγή και οι υπόλοιποι πέντε, πέραν της δυνατότητας για ολική απαλλαγή, προσφέρουν και τη δυνατότητα μερικής απαλλαγής για διευρυμένα, κατ' αυτούς, κριτήρια.
3. Το εύρος της μερικής απαλλαγής κυμαίνεται από 30% έως 75% των δημοτικών τελών του ωφελούμενου.
4. Το κατά περίπτωση εισοδηματικό κριτήριο για ολική απαλλαγή κυμαίνεται μεταξύ της πολιτικής του Δήμου Η που προϋποθέτει εισόδημα έως 12.000 € με δύο τέκνα και άνω και τη πολιτικής του Δήμου Α που προϋποθέτει εισόδημα έως 25.000 € πλέον 3.000€ για κάθε τέκνο πέραν του πρώτου.

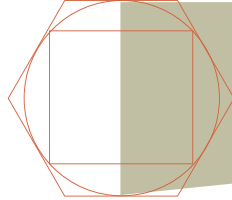
Σε ότι αφορά τη πολιτική για μακροχρόνια ανέργους.

1. Πέντε Δήμοι δεν εμφανίζουν κάποια ιδιαίτερη πολιτική γι' αυτούς.
2. Δύο Δήμοι προσφέρουν μόνο τη δυνατότητα ολικής απαλλαγής και οι υπόλοιποι τρεις μόνο τη δυνατότητα μερικής απαλλαγής με εύρος απαλλαγής από 30% έως 60% των δημοτικών τελών του ωφελούμενου.
3. Το κατά περίπτωση εισοδηματικό κριτήριο για ολική απαλλαγή κυμαίνεται μεταξύ της πολιτικής του Δήμου Ε που προϋποθέτει εισόδημα έως 7.000 € προσαυξημένο με 1.000 € για κάθε τέκνο και της πολιτικής του Δήμου Γ που προϋποθέτει εισόδημα έως 15.000 € για έγγαμους προσαυξημένο με 1.000 € για κάθε τέκνο και αξία περιουσίας έως 300.000€

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΜΟΝΟΓΟΝΕΪΚΕΣ ΠΟΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΚΑΙ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΟΥΣ				
ΔΗΜΟΙ	ΟΛΙΚΗ ΑΠΑΛΛΑΓΗ		ΜΕΡΙΚΗ ΑΠΑΛΛΑΓΗ	
	ΜΟΝΟΓΟΝΕΪΚΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ	ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΟΙ	ΜΟΝΟΓΟΝΕΪΚΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ	ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΟΙ
ΔΗΜΟΣ Α	Εισόδημα έως 25.000 € + 3.000 € για κάθε προστατευόμενο τέκνο πέραν του 1ου			
ΔΗΜΟΣ Β				
ΔΗΜΟΣ Γ	Εισόδημα έως 25.000 και αξία περιουσίας έως 300.000€	α) Άγαμοι με εισόδημα έως 6.000€ και αξία περιουσίας έως 250.000€ και β) έγγαμοι με εισόδημα έως 15.000€ + 1.000€ για κάθε τέκνο και αξία περιουσίας έως 300.000€	Απαλλαγή έως 50% για εισόδημα έως 35.000 € + 2.000€ για κάθε τέκνο πέραν του 4ου και αξία περιουσίας έως 300.000€ ή 350.000 για τρία τέκνα και άνω	
ΔΗΜΟΣ Δ				
ΔΗΜΟΣ Ε	Εισόδημα μέχρι 12.000 €	Έως 7.000 ετήσιο εισόδημα + 2.000 για κάθε τέκνο	50% απαλλαγή για εισόδημα μέχρι 18.000 €.	
ΔΗΜΟΣ ΣΤ			75% απαλλαγή: α) έως 18.000€ ετήσιο εισόδημα για ένα τέκνο και β) έως 20.000€ για 2 τέκνα και άνω	
ΔΗΜΟΣ Ζ	έως 12.000 € εισόδημα		50% απαλλαγή για εισόδημα μέχρι 25.000 €	απαλλαγή 60% για ετήσιο εισόδημα έως 12.000€
ΔΗΜΟΣ Η	Εισόδημα έως 12.000€ με 2 τέκνα και άνω		50% απαλλαγή για εισόδημα έως 12.000 €	
ΔΗΜΟΣ Θ	μέχρι 15.000€ εισόδημα		50% απαλλαγή για εισόδημα μέχρι 20.000€	50% απαλλαγή για εισόδημα έως 6.000€ προστατευόμενο κατά 1.000€ για κάθε προστατευόμενο μέλος
ΔΗΜΟΣ Ι			30% απαλλαγή για εισόδημα έως 9.000 € + 1.200 € για κάθε τέκνο πέραν του 1ου	30% απαλλαγή για εισόδημα α) έως 5.000€ για μονοπρόσωπα νοικοκυριά και β) έως 9.000 για 2μελή νοικοκυρία + 1.200 € για κάθε επιπλέον τέκνο

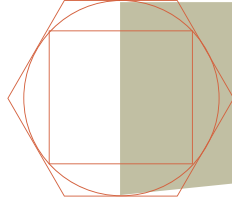

6. ΣΥΝΟΨΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Πολλά μπορούν να ειπωθούν ενώ αρκετά ερωτήματα πιθανώς να εξακολουθούν να παραμένουν για το ύψος των συντελεστών των Δημοτικών Τελών και κατ' επέκταση για το επίπεδο της ποιότητας των ανταποδοτικών υπηρεσιών και της αποτελεσματικής διαχείρισης των πόρων.

Από την ανάλυση που προηγήθηκε προκύπτουν επί μέρους συμπεράσματα που αξίζει να αναφερθούν.

1. Αυξήθηκε την τελευταία πενταετία κατά 30% περίπου η μέση ετήσια επιβάρυνση από τα Δημοτικά Τέλη, των νοικοκυριών των Δήμων του Βόρειου Τομέα.
2. Το ύψος των Δημοτικών Τελών των κατοικιών, στους Δήμους του Βόρειου και Νότιου Τομέα, αντιστοιχούν σε μέσο επίπεδο περίπου σε μισό ΕΝΦΙΑ. Εννοείται ότι είναι χαμηλότερη η σχέση αυτή στις περιοχές με τις υψηλές αντικειμενικές αξίες ακινήτων. Επίσης είναι βέβαιο ότι σε περιοχές της χώρας με χαμηλές αντικειμενικές αξίες και πιθανώς χαμηλά εισοδήματα, η επιβάρυνση των κατοίκων ως ποσοστό του ΕΝΦΙΑ είναι αρκετά υψηλότερη.
3. Γενικά υπάρχει μια αντίστροφη σχέση των συντελεστών κατοικίας με το ύψος της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Δηλαδή Δήμοι με χαμηλή επιχειρηματική δραστηριότητα έχουν σχετικά υψηλότερους συντελεστές κατοικίας και το αντίστροφο.
4. Είναι ελάχιστες οι πληροφορίες για την εισπραξιμότητα των ληξιπροθέσμων απαιτήσεων των Δήμων συνολικά αλλά και αυτών από τα ανταποδοτικά τέλη ειδικότερα.

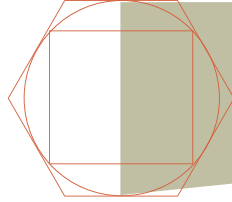
5. Κανένας Δήμος, του δείγματος, δεν δημοσιοποιεί με τις αποφάσεις προσδιορισμού των συντελεστών των Δημοτικών Τελών αναλυτικά απολογιστικά στοιχεία για το κοινωνικό τιμολόγιο.

6. Οι διαδικασίες ένταξης στα κοινωνικά τιμολόγια είναι αρκετά χρονοβόρες και γραφειοκρατικές. Η πολιτική του Δήμου Αθηναίων με την ίδρυση Γραφείου Ενεργειακής Φτώχειας και την ένταξη και ενεργειακών κριτηρίων αποτελεί μια καλή πρακτική.

Για πολλούς, ο χώρος των ανταποδοτικών υπηρεσιών εξακολουθεί να είναι ένα «κλειδωμένο συρτάρι» γεμάτο με ένα πλήθος δαπανών, που όταν ανοίξει ξεπηδάει ένας «μαγικός αριθμός». Ο συντελεστής των Δημοτικών Τελών. Ο συντελεστής που καθορίζει την επιβάρυνση από τις ανταποδοτικές υπηρεσίες στους κατοίκους και στους οικονομικούς φορείς κάθε Δήμου.

Είναι σίγουρο ότι ο Δημόσιος διάλογος πρέπει να εμπλουτιστεί και να αυξηθεί ο βαθμός διαφάνειας. Η διαδικασία προσδιορισμού των τελών να γίνει πιο ουσιαστική και πιο συμμετοχική. Να αντιστοιχιστούν οι δαπάνες με τον προσδιορισμό των υπηρεσιών και των δράσεων για τη βελτίωσή τους, να υιοθετηθούν κατάλληλοι κοινοί δείκτες αναφοράς ώστε να αναδεικνύονται σε συγκρίσιμα μεγέθη τόσο τα ποσοτικά αποτελέσματα / στόχοι όσο και τα ποιοτικά στοιχεία των υπηρεσιών.

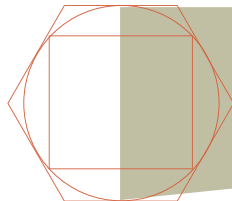
Τα στοιχεία λοιπόν που δημοσιοποιούνται είναι πολλά αλλά λείπει η σύνδεση τους με το στόχο, τη προσπάθεια, το αποτέλεσμα και φυσικά με το βαθμό ικανοποίησης των δημοτών από τις υπηρεσίες αυτές.

Σίγουρα τα κοστολογικά δεδομένα, τα τελευταία χρόνια, κυρίως λόγω της αύξησης του ενεργειακού κόστους, του τιμάριθμου και των μισθών (από το 2025), έχουν επιβαρυνθεί. Η μεταβολή αυτή, δεν αντιστοιχεί σε ανάλογη εισοδηματική βελτίωση για τους περισσότερους δημότες. Είναι σημαντικό λοιπόν αφενός να αναλαμβάνονται δράσεις περιορισμού του κόστους και όχι μηχανιστική μεταφορά του στους κατοίκους και αφετέρου να καλυφθεί, τουλάχιστον ένα μέρος τους, από τον ΕΝΦΙΑ που καταβάλουν οι κάτοικοι κάθε Δήμου. Ειδικά σε Δήμους, με χαμηλό κατά κεφαλή ΑΕΠ, με υψηλούς ρυθμούς μείωσης του πληθυσμού, καθώς και σε αυτούς που είναι σε παραμεθόριες περιοχές, θα πρέπει να καλύπτεται το σύνολο της σχετικής δαπάνης των κατοίκων.

Παράλληλα θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι δράσεις μείωσης του κόστους των ανταποδοτικών υπηρεσιών ταυτίζονται σε μεγάλο βαθμό με τις φιλο- περιβαλλοντικές πολιτικές. Δηλαδή όσο πιο δραστήριος είναι ο Δήμος σε δράσεις που έχουν περιβαλλοντικό πρόσημο τόσο περιορίζεται το κόστος τους. Για παράδειγμα:

- Η κυκλική οικονομία και η ανακύκλωση μειώνει τον όγκο των προς διαχείριση από τον ΕΣΔΝΑ στερεών αποβλήτων κι επομένως μειώνονται τα υψηλά σχετικά κόστη που καταβάλουν οι Δήμοι σε αυτόν.
- Η ενεργειακή αναβάθμιση του οδο φωτισμού, όπου έχει εφαρμοστεί, μειώνει το ενεργειακό κόστος μέχρι και 75%.
- Η αντικατάσταση του στόλου αυτοκινήτων (απορριμματοφόρα κλπ) με νέα αντιρρυπαντικής τεχνολογίας και η ανάπτυξη έξυπνων εφαρμογών για τη βελτιστοποίηση των δρομολογίων τους μειώνει σημαντικά τα κόστη καυσίμων, συντήρησης κλπ.
- Η λειτουργία Πράσινων Σημείων και η δημιουργία Σταθμών Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (όχι φυσικά σε περιοχές προστατευόμενες, παραρεμάτιες και αναδασωτές περιοχές όπως το ΣΜΑ του Δήμου Πεντέλης) και κυρίως η διαδημοτική συνεργασία, ειδικά για τους μικρότερους πληθυσμιακά δήμους, βελτιώνει σημαντικά τη διαχείριση στερεών αποβλήτων και μειώνει τα λειτουργικά κόστη.

Για να επιτευχθούν όλα αυτά απαιτείται καλός σχεδιασμός, αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, συνεχής επεξεργασία των δεδομένων, ουσιαστικός διάλογος με την κοινωνία, διαφάνεια σε όλα τα επίπεδα, αξιοποίηση όλων των δυνάμεων της τοπικής αυτοδιοίκησης χωρίς αποκλεισμούς και φυσικά συνεκτικός προγραμματισμός, οργάνωση και παρακολούθηση των δράσεων ώστε να εξασφαλίζεται η υλοποίησή τους.

Τέλος θα πρέπει να επισημανθεί ότι δεν αρκούν οι προσπάθειες μόνο σε επίπεδο Δήμου. Τα προβλήματα, οι καθυστερήσεις, οι αδυναμίες και οι παθογένειες που παρατηρούνται στο συνολικό σχεδιασμό και στην αποτελεσματική διαχείριση των στερεών αποβλήτων σε επίπεδο πολιτείας, εκτός από τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις έχουν άμεση αρνητική επίδραση και στο κόστος των ανταποδοτικών υπηρεσιών και της επιβάρυνσης εξ αυτού του λόγου των πολιτών. Για τους λόγους αυτούς άλλωστε η χώρα μας βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις της ΕΕ σε σχέση με την ανακύκλωση και το υψηλό ποσοστό των απορριμμάτων που καταλήγουν στους χώρους υγειονομικής ταφής.

ΕΝΑ

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

ΕΝΑ Ινστιτούτο
Εναλλακτικών Πολιτικών
Ζαλοκώστα 8, 106 71 Αθήνα,
+30 210 364 7912

info@enainstitute.org
www.enainstitute.org

** Η παρούσα δημοσίευση εκφράζει τις απόψεις
του συγγραφέα και δεν εκφράζει απαραίτητα ή
και στο σύνολό της το ΕΝΑ*

